

3. lpp. Andreja Eglīša dzejas svētkos.

3. lpp. Kolcinieki dzers. Labu ūdeni.

4. lpp. Ēdot karoti neviens nav nolīcis.

5. lpp. «Rīt tu, Blumberg, pūtīsi izpildkomitejā!»

8. lpp. 12. jūnijā apceļosim Šlīteri!

Redaktora ziņa

Saziņas grūtības

Dundadznieka pirmsākumos rakstīju, ka laikraksta uzdevums ir veicināt saziņu. Jāatzīst, ka necik daudz uz priekšu mēs, tagad jau Dundagas novada ļaudis, neesam tikuši. Par to liecina viens no pēdējo mēnešu skaļākajiem jautājumiem — ēdināšana vidusskolā. Saziņas gausums, tīša vai netīša otras puses pārprašana, vēlme nesadzir-

dēt to, ko negribas. Šis ķermis ir sagrauzis daudzas ģimenes, un tas drupina arī vietējās kopienas dzīvi.

Ieklausīties, laikus sapulcēties, izspriest un rīkoties — vēlējums mums visiem. Bet tas acīmredzot ir atkarīgs no katra dūšas un sabiedrības patiesas demokrātijas.

Alnis Auziņš

Pils dārgumu lādes bagātība

15. V ar daudzveidīgu programmu vietējos un ciemiņus priecēja kārtējā Pils diena.

un Smaidai ar viņu kuplo palīgu saimi. Bet no dārgumu lādes katrs varēja iegūt pēc savas gaumes un patikšanas: gan tirgus andeles smeķi, gan barona svītas gājiena spozmi pa saviem īpašumiem, gan bērnu dārza Kurzemīte ceļojošā teātra *Trubadūrs* saulaino uzstāšanos, gan praktiski izmēģināt spēku, veiklību un veiksmi dažādās sportiskās nodarbēs, gan nobaudīt bukstiņu biezputru laukumā pie pils, gan ielūkoties ķēķī pils pagrabā, iztēlojoties — vai tur ar laiku nevarētu iemītnāties jauka vasaras kafejnīca?

Kur nu vēl puķu darināšanas darbnīca, lielu un mazu duņdžiņu radošās pašizpaušmes uz brīvās skatuves pils pagalmā, fotoorientēšanās, Baltijā vienīgā pastāvīgās medaļu ekspozīcijas kārtējā papildināšana, — mākslinieki Jānis Strupulis un Jānis Mikāns jau kļuvuši par Pils dienu neatņemamiem viesiem un labvēļiem!

Pārpildītu pils lielo zāli pieskan-dēja gan pašu dundadznieku priekšnesumi, gan Liepājas Zvanu ansambļa *Campanella* koncerts. Tie, kas nedzirdēja zvanu skaņas, savā dzīvē daudz zaudējuši. Taisnība, tikai pagaidām, jo ansambļa vadītāja atzinās mīlestībā mūsu pusei, un iespējams, ka otrā uzstāšanās Dundagā nepaliks pēdējā.

Savdabīga bija modes skate *Pils teiks pa priekš, drāns no pakaļ*, kas asprātīgi apvienoja Dundagas klasiskās teikas ar modes parādi un mūziku. Daudzi leģendārie tēli bija atdzīvojušies, un to uznācienu pa mēli pavadija atbilstoša mūzika. Tā varējām redzēt gan cūkas, gan gani-

ņu, gan pils zvanu, gan pils sienu, kas vēlāk skatītāju balsojumā ieguva pirmo vietu, gan pašu Zaļo jumprava un pat to vietu, kur tieši pārlieku ziņkārīgā jaunieie iemūrēta.

Radoši uzstājās mūsu improvizācijas teātris, un jauniešu asprātīgās izdarības pamīšu mijās ar pašdarbnieku priekšnesumiem visādām gaumēm, — jauniešu deju grupas *Sensus* mūsdienīgos ritmus nomaiņīja ansambļa *Sendienas* izjūstais sniegums, pārliecinoši izskanēja Dundagas pagasta jauktā kora spēcīgās balsis. Vērtība par sevi bija Kolkas zvejnieksieņu dziedāšana latviešu un lībiešu valodā. Taisnību sakot, nebija jau tikai sievas vien, savu sitaminstrumentu sparīgi rībināja arī talantīgais jaunietis Matīss Stīpnieks.

Visus priekšnesumus un izrīcības

ne apskatīt, ne nosaukt! Ieguvēji bija visi — svētku veidotāji, izpildītāji, skatītāji un klausītāji, un dārgumu lādes raibumā brīžam vairs nevarēja saprast, kas ir kurš.

Alnis Auziņš

Šķiet, ka izdevās teju viss. Pat lietūs sāka līt tikai tad, kad āra norises jau bija beigušās. Sākumā vēl māca bažas, vai būs gana apmeklētāju, vai jaukais laiks neaizvilinās un mazdārziņiem un Talsu ralliju. Taču pat vēlīnā programmas numuri pulcēja daudz skatītāju. Acīmredzot Pils diena beidzot nostiprinājusies ļaužu apziņā kā stabila vērtība. Kā krāšņs gobelēns ar pamatrakstu, kurā katru gadu tā iecerētāji iepin jaunus un jaunus metus. Acīmredzot arī mērķtiecīgā svētku daudzinašana sasniegusi ausis, acis, prātus un pat sirdis. Par to visu palīdz Pils izrīcības dāmām jeb Baibai

Pateicība

saule mani mīl
laikam tāpēc ka
dots devējam dodas
saule mani mīl
nāk tepat blakus pie rokas

Maija Laukmane

Vislielākā pateicība visiem Pils dienas svētku rīkotājiem, brīvprātīgajiem darbiniekiem, daudzo pasākumu un koncertu dalībniekiem par nesavtīgu darbošanos, palīdzību un devumu, lai Pils dārgumu lāde būtu pilna līdz malām un vēl birtu pāri!

Pils direktore Baiba Dūda un
Kultūras centra vadītāja Smaidā Šnikvalde

Maijā un jūnijā

Talsos

30. V Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku ieskaņa. Piedalās arī dundadznieki. Plkst. 15.30 gājiens no Tautas nama uz Sauleskalnu, plkst. 16.00 koncerts.

Dundagā

5. VI *Summer Feeling* — disko nakts parkā. No plkst. 20.00 līdz 23.00 karaoke, no 23.00 līdz 4.00 diskotēka ar *DJ MusicKJ* un *DJ KOS*. Ls 3,50.
12. VI 9. klašu izlaidums.
19. VI 12. klašu izlaidums.
23. VI Zāļu diena un Līgo balle parkā.

Kolkā

28. V plkst. 10.00 Vides diena Kolkasragā.
29. V plkst. 18.00 Talsu teātra kopa tautas namā rāda Imanta Grosberga *Sadzīves ainiņas* ar dziesmām, dejām un citām izdarībām. Ls 1.
11. VI plkst. 18.00 pamatskolas izlaidums.
23. VI plkst. 22.00 Līgo nakts balle ar grupu *Cold Flame*. Ls 2.

Runas vīriem ir spēks rokās

Novada domē 21. aprīlī

► Pirmpirkuma tiesības

Atteicās no pirmpirkuma tiesībām uz nekustamajiem īpašumiem Kolkas Ķirškalni (2,67 ha), Tūlas (46,0 ha), kā arī no īpašuma *Celmiņi* atdalāmā 7,0 ha zemes gabala un piešķīra tam nosaukumu *Zelmiņi*.

... un 28. aprīlī

► Gada pārskati

Apstiprināja Dundagas novada domes 2009. gada pārskatu. Pieņēma zināšanai SIA *Ziemeļkurzeme* iesniegto 2009. gada pārskatu.

► Ugunsdrošības signalizācija

Nolēma no nekustamā īpašuma apsaimniekošanai paredzētā budžeta piešķirt līdzekļus (līdz Ls 4000) ugunsdrošības signalizācijas ierīkošanu Dundagas Mākslas un mūzikas skolā.

► Projekts *Jaunatne darbībā*

Piešķīra skolēnu apmaiņas programmas projektam *Jaunatne darbībā* 30% jeb Ls 600 līdzfinansējumu 15 projekta dalībnieku braucienam uz Klimontovu (Polija) 20.—27. VI, kur tiksies Latvijas, Bulgārijas un Polijas skolēni.

► Datorprogrammas skolām

Nolēma slēgt līgumu ar SIA *DPA* par datorprogrammu licenču nomu

uz 3 gadiem 45 licenču apmaksai Dundagas vidusskolai (Ls 272,25) un 15 licenču apmaksai Mazirbes speciālajai internātpamatskolai (Ls 90,75). Viena datora licences nomas cena ir Ls 5 gadā.

► Kolkas ūdenssaimniecība

Apstiprināja SIA *Firma L4* izstrādāto tehniski ekonomisko pamatojumu Kolkas ūdenssaimniecības rekonstrukcijai. Paredzēts izbūvēt jaunu artēzisko urbumu dzeramā ūdens ieguvei un pārbūvēt 2 un noslēgt 3 pašreizējos urbumus. Rekonstruēt un paplašināt ūdensvada tīklu, atjaunot un pārbūvēt 5 skatākas, izbūvēt attīrīšanas iekārtas un rekonstruēt kanalizācijas tīklu, izbūvēt sūkņu staciju.

Nolēma gatavot tālāk projekta finanšu dokumentus Ls 278 964 ERAF finansējuma saņemšanai un Valsts kasē ņemt projekta *Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība Dundagas novada Kolkas ciemā* īstenošanai līdz Ls 118 129 aizņēmumu.

► Remonts pansionā

Nolēma remontēt pansionā *Jaundundaga* divas dzīvojamās telpas (Ls 473,30).

► Maksas pakalpojumi dzimtsarakstu nodaļā

No 5. V noteica maksu par Dundagas novada Dzimtsarakstu noda-

ļas pakalpojumu sniegšanu.

Par svinīgu laulību reģistrācijas ceremoniju Ls 15 Dundagas novada iedzīvotājiem un Ls 20 citu pašvaldību iedzīvotājiem. Par kāzu jubileju ceremoniju — Ls 10. Maksa samazināta par 50 % 1. un 2. grupas invalīdiem un personām, kuras atzītas par trūcīgām. Maksa ietver pievienotās vērtības nodokli.

► Ētikas komisija

Apstiprināja Ētikas komisiju: Valdis Rande, Iveta Bērente, Skaidrīte Krastiņa, Sandra Kokoreviča un Aisma Brande.

► Teritorijas plānojuma grozījumi

Nolēma sagatavoto Kolkas pagasta teritorijas plānojuma grozījumu pirmo redakciju sabiedriskajai apspriešanai un atzinumu saņemšanai no 2010. gada 5. V līdz 16. VI.

► Kapsētu noteikumi

Apstiprināja *Dundagas novada kapsētu izveidošanas un uzturēšanas noteikumus*.

► Dundagas tautas nams

Nolēma izsludināt Dundagas tautas nama ēkas nodošanu ilgtermiņa nomā.

► Jurists

Nolēma novada pašvaldībā izveidot jurista amata vietu un veikt atbilstošus grozījumus 2010. gada budžetā.

► Nosaukuma piešķiršana

Piešķīra no Kolkas pagasta īpašuma *Puķkalniem* atdalāmajam zemes gabalam nosaukumu *Māriņas*.

Cits jautājums: kā virzās uz priekšu Kubalu skolas-muzeja projekts?

— Ir nolīgts speciālists Normunds Pulkstenis, kas uzmērīs un projektēs meliorācijas darbus. Svarīgākais, kas šovasar jāizdara — jānosusina mūri. Pats arī dzīvoju mūra mājā, kas celta tajā pašā laikā, kad muzeja saimniecības ēka. Kad sāku dzīvot *Alksbirzēs*, mitrums bija sasniedzis logus, kaļķu saistviela bira nost. Veicu drenāžu, bet tikai pēc diviem gadiem mitrums izgāja.

Tātad, ja Kubalos iekārtojam krājuma telpu, pirms turpmākajiem būvdarbiem ir ārkārtīgi svarīgi apkaime meliorēt, un tas šovasar jāpār dara. Nākamvasar varētu darīt pārējos darbus.

► Sociālā palīdzība

Atbilstoši 30.03.2010. Ministru kabineta noteikumiem Nr. 299 *Noteikumi par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu* noteica papildu atvieglojumus trūcīgā statusa saņemšanai un pieņēma saistošos noteikumus Nr. 15 *Grozījumi Dundagas novada pašvaldības 29.06.2009. saistošajos noteikumos Nr. 4 «Par sociālo palīdzību Dundagas novada iedzīvotājiem»*.

No 1. V piešķīra brīvpusdienas vienai Dundagas bērnudārza audzēknei.

► Mācību programma

Apstiprināja Mazirbes speciālās internātpamatskolas izglītības programmu *Speciālās pamatizglītības programma izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem*.

► Avīzes nolikums

Apstiprināja Dundagas novada pašvaldības avīzes *Dundadznieks* nolikumu.

► Dāvinājums

Pieņēma Latvijas Pašvaldību savienības un a/s *Latvenergo* dāvinājumu — simt 500 kWh elektrības norēķinu kartes — un uzdeva Sociālajam dienestam saņemtās 100 kartes nodot adresātiem.

► Sadarbības ar Vālas pašvaldību

Nolēma atbalstīt sadarbību ar Vālas (*Vāl*) pašvaldību Ungārijā un uzdeva domes izpilddirektoram sagatavot atbildes vēstuli par sadarbības iespējām, bet domes priekšsēdētāja vietniekam Guntim Pirvi-

Gribu vēl paskaidrot — Iepirkumu uzraudzības biroja sēdē lēma, ka iepirkuma pārtraukšana ir pamatota, noraidot *Dziedra* pretenzijas. Šajā reizē arhitektu birojs *Krasts* uzstājās kā *Dziedra* pārstāvis. Izrādās, ka bija izveidojies kartelis* un ka mēs, pašvaldība, ar šo iepirkuma nolikumu nodrošinājām uzvaru vienam pretendentam. Tagad šis kartelis ir izjaukts, un varam veikt iepirkumu tā, kā vajag.

Krasts ir atteicies pilnveidot tehnisko projektu, un pašreiz nav konkrēti sarunāta firma, kas to pārstrādās, bet tas viss ietilpst paustajos mērķos un uzdevumos, kādi ir noteikti projekta iesniegumā Lauku atbalsta dienestam (LAD) programā *Lauku mantojuma saglabāšana*, un

tam — izveidot 3 cilvēku delegāciju iepazīšanās braucienam.

► Jaunsardze

Atbalstīja Jaunsardzes kustības atjaunošanu novadā, īstenojot vīdusskolā Aizsardzības ministrijas (AM) apstiprināto «Sauszemes jaunsargu mācību paraugprogrammu»: izveidot skolā amata vietu, piešķirot tam finansējumu sešiem mēnešiem (Ls 670). Sekmīgai apmācībai AM Rekrutēšanas un jaunsardzes centra Jaunsardzes departaments apņemas nodrošināt ar ikdienas apmācībai nepieciešamo materiāli tehnisko nodrošinājumu.

► Maksas pakalpojumi

Sakarā ar valdības noteiktajām PVN likmes izmaiņām no 21% uz 10% ar tūrisma saistītajiem pakalpojumiem, noteica jaunas cenas atpūtnieku un tūristu uzņemšanai Dundagas pils jauniešu mītnē. Istabās ar kopējo dušu un tualeti: gultasvieta pirmajā diennaktī Ls 6,00, gultasvieta katrā nākamajā diennaktī Ls 5,00, gultasvieta organizētām nometnēm (ja izmanto 1 nedēļu) Ls 4,00, papildu gultasvieta (saliekamā gulta) Ls 4,00. Istabās ar tualeti un dušu — gultas vieta Ls 12,00.

► Papildfinansējums

Kolkas ūdenssaimniecībai

Piešķīra Kolkas pagasta ūdens attīrīšanas sistēmas renovācijai Ls 5301,30 no nekustamo īpašumu apsaimniekošanas budžeta.

Protokols pārlūkoja Aivars Miška

Skaidro domes vadītājs

Vairāki mūsu iedzīvotāji vaicā, vai ir iespējams Dundagas novada interneta lapā vismaz dienas trīs pirms pastāvīgo komiteju sēdēm publicēt paredzamo darba kārtību. Vārds novada domes priekšsēdētājam Aldonam Zumbergam.

— Tehniski tas būtu iespējams, bet organizatoriski — diezgan vai. Sēdes parasti notiek trešdienās, un pirmdienās darba kārtība ir apmēram zināma. Tomēr katras sēdes norisi gatavojam gandrīz līdz pēdējam brīdim, bieži vien tad arī rodas steidzami, iekļaujami jautājumi, tāpēc iepriekš darba kārtību nodrukāt nevaram.

Ja cilvēks interesējas tikai pašas interesēšanās dēļ, tad no tās lielas jēgas nav. Ja iedzīvotāju vada patiesa interese, tad viņš raksta iesniegumu, nāk *Likajā muižā* uz pieņemšanu, pats ierosina kādu ideju, ko apspriest, un tad pašvaldībā var veidot darba grupu. Tāpat vien noklausīties jau var vienmēr, sēdes ir atklātas. Laiks arī parasti ir nemainīgs, deviņos no rīta.

Pirms domes sēdēm gan lielākā daļa apspriežamo jautājumu jau ir zināmi — pēc komiteju sēdēm. Tātad šo darba kārtību varam internetā publicēt un to darām. Domes sēdes reti gan kāds no malas piedalās.

Īpašumā — zemi!

Vēl var pagūt par samaksu lauku apvidos iegādāties zemi.

Pēc *Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma* tiem zemes izpircējiem, kas līdz 2009. gada 31. VIII Valsts zemes dienestā (VZD) iesniedza izpirkšanai pieprasītās zemes robežu plānu reģistrācijai Kadastra informācijas sistēmā, bet kuri vēl nav pieprasījuši lēmuma pieņemšanu par zemes piešķiršanu par samaksu, līdz šī gada 31. V attiecīgajā VZD reģionālajā nodaļā ir jāiesniedz iesniegums lēmuma pieņemšanai par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu.

Zemes izpircējiem, kas līdz 31. V VZD iesniegs iesniegumus lēmuma par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu pieņemšanai un saņems pieprasīto lēmumu, līdz 30. XII jānoslēdz zemes izpirkuma līgums ar valsts a/s *Latvijas Hipotēku un zemes banka*.

Ja zemes izpircējs līdz 2008. gada 1. IX ir veicis priekšapmaksu par izpērkamo zemi, bet zeme vēl nav uzņēmēta, zemes izpircējiem tikai

līdz 31. VIII ir tiesības iesniegt izpirkšanai pieprasītās zemes robežu plānu reģistrācijai Kadastra informācijas sistēmā un iesniegumu lēmuma pieņemšanai par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu.

Nokavējot termiņus, zemes izpircēji liegs sev iespēju izpirkt pastāvīgā lietošanā piešķirto zemi lauku apvidos!

VZD Kurzemes reģionālās nodaļas Klientu apkalpošanas centri: Talsi, Kareivju iela 7, LV 3201, tālrunis 63237601, fakss 63232349; Ventpils, Vasarnīcu iela 20, LV 3601, tālrunis 63629615, fakss 63629600. Darba laiks: pirmdienās no plkst. 9.00 līdz 12.00 un no 14.00 līdz 18.00, otdienās no 13.00 līdz 17.00, trešdienās no 9.00 līdz 13.00, ceturtdienās no 9.00 līdz 13.00, piektdienās no 8.00 līdz 12.00. Epasts kurzeme@vzd.gov.lv.

Inga Liepiņa, VZD Kurzemes reģionālās nodaļas vadītāja

Par savu un apkārtējo drošību

Sākoties vasarai, aizvien vairāk uz ceļiem parādās velosipēdistu. Neaizmirsīsim ievērot noteikumus!

Ar velosipēdu ceļu satiksmē pa koplietošanas ceļiem un ielām drīkst piedalīties, sasniedzot 12 gadus un iegūstot velosipēda vadītāja apliecību. To var nokārtot CSDD Talsu nodaļā Laidzes ielā 9, tālr. 63223501. Velosipēdam jābūt aprīkotam atbilstoši CSN normām, jābūt aizsargķīverei un atstarotājiem. Bērni, kas nav sasnējuši 12 gadus, drīkst braukt pa dzīvojamo

māju iekšpagalmiem, bet pa koplietošanas ceļiem — vecāku pavadībā. Ar mopēdiem piedalīties satiksmē pa koplietošanas ceļiem drīkst, sasniedzot 14 gadus un iegūstot attiecīgas kategorijas vadītāja apliecību.

Pārbaudīsim, kā šos noteikumus ievēro pie mums. Dundagas ielās bieži redzam mazgadīgus braucējus, kas apdraud sevi un ceļu satik-

smes drošību. Administratīvā atbildība iestājas, sasniedzot 14 gadus. Ja, braucot ar neaprikotu velosipēdu, ceļu satiksmē pārkāpumus izdarījis bērns, kas nav sasniedzis 14 gadus, tad sodīs vecākus. Aicinu vecākiem pievērst lielāku uzmanību bērna brīvā laika nodarbēm! Bērnam ir jāpaskaidro, kur viņš drīkst iet, ko nedrīkst darīt un cikos jābūt mājās. Tāpat lūdzu vecākus rūpēties par bērnu drošību, sākoties peld sezonai.

Jānis Simsons, Dundagas novada pašvaldības policijas inspektors

Nūjosim!

Muguras sāp daudziem. Tāpēc tās jāiztaiso, dziļāk jāieelpo! Jāstiprina muskulatūra mugurai, rokām un kājām. Nūjošana ir vienkāršākais kustību veids. Tā ir arī modē. Varbūt mēs arī vēlamies kļūt mūsdienīgi un veseli?

Tiekamies 31. V pulksten 19.00 pils parka estrādē. Līdzī jāņem nūjas — īsākas nekā slēpju nūjas, tām jābūt līdz jostas vietai.

Aina Pūliņa

Par zaļu pat vēl zaļāks

Mammadaba draugi

Mēs, vidusskolas 6. b klase, otro gadu piedalāmies a/s *Latvijas valsts meži* (LVM) projektā *Mammadaba* meistarklase.

Jau pērn ar nopietnu darbu ieguvām titulu *Mammadaba meistarklase*: stādījām mežu un tīrījām ceļmalas, likām mežā putnu būrīšus un tos tīrījām. Šogad turpinām piedalīties un veicām tos pašus darbus, tikai tie likās grūtāk izpildāmi, jo bija jāapvieno ar gatavošanos ieskaitēm. Tomēr visu paspējām un atkal ieguvām *Meistarklases* titulu.

Pērn balvās saņēmām nozīmītes ar *Mammadaba meistarklase* emblēmu un ar darbu izcīnījām, ka visu šo mācību gadu bijām Ziemeļkurzemes *Mammadaba vēstniecības* skola. Šogad karogu neuzvilks, jo to drīkst atstāt tikai gadu, toties pie skolas galvenās ieejas pieliks koka plāksni

ar uzrakstu *Mammadaba vēstniecība*, apliecinot, ka mēs un pārējie skolabiedri esam dabas draugi.

Projektā iesaku piedalīties katram, kas mīl dabu, un vēlos, lai tam būtu arvien vairāk atbalstītāju. Lepojamies, ka varam teikt: «Esam *Mammadaba* draugi!»

Šo titulu mums palīdzēja iegūt gan vecāki, atbalstot ar transporta līdzekļiem un darbu mežā, gan mūsu draugi no LVM — Pēteris Rumpe un Einārs Čivčs, pamācot, kā labāk iestādīt kociņus, kā pareizi izvietotu putnu būrīšus, un sarīkoja mums nelielu atpūtu. Paldies! Nākamgad turpināsim iesāktos.

Monika Freimute, 6. b klases skolniece

Andreja Eglīša Dzejas svētkos

Projektā *Andreja Eglīša Dzejas svētki* piedalījās arī Dundagas vidusskolas latviešu valodas un literatūras skolotāja Inta Freiverte un skolnieces Simona Bernāne (10.a klase), Līga Dilāne (12.b), Ina Rudņika (11.b) un Jolanta Valciņa (10.b). Iespaidos dalās skolotāja.

Projektā latviešu valodas un literatūras skolotāji skolēniem piedāvāja rakstīt dzeju. No mūsu skolas atsaucās L. Dilāne (12.b), Eliza Laičāne (12.a), Raivis Pabērzs (12.a), Guna Puršele (12.a), Alise Rozenberga (9.a), I. Rudņika (11.b), Katrīna Zosa (7.a) un Rigonda Pētersone (10.a). Viņu darbus aizsūtīju uz Rīgu, kur tos vērtēs dzejniece Amanda Aizpuriete. Gada beigās taps grāmata ar labākajiem pašsacerētajiem dzejoļiem.

Tāpat no katras vidusskolas klases bija iespēja pieteikties un gatavoties konkursam. To izmantoja Līga, Ina (sk. I. Freiverte), Simona un Jolanta (sk. Inese Namsone). Tā kā šogad *Andreja Eglīša Dzejas svētku*

apakšvirsraksts bija *Andrejs Eglītis un Imants Ziedonis*, viņām bija jāizvēlas un jāiemācās viens Andreja Eglīša un Imanta Ziedoņa dzejolis, kā arī jāsacer pašam savs. Visvairāk pūļu sagādāja atrast dzejoli, kas vislabāk katrai atbilst. Priecājos, ka skolnieces nāca un gatavojās.

26. II Talsu ģimnāzijā 1. kārtas atlasē meiteņu uzstāšanos vērtēja 10 cilvēki, arī projekta vadītājs, rakstnieks Māris Druva, A. Aizpuriete, Eiroparlamenta deputāts Roberts Zīle, aktrise Irina Tomšone un iepriekšējā gada projekta uzvarētājas. Katras skolas pārstāvji cīnījās savā starpā. No mūsējām vislabāk veicās Inai — viņu izvirzīja uz 2. kārtu, kas notiks septembrī Rīgā.

Iesaisties dabas pētīšanā!

Vai tevi aizrauj norises dabā? Vai vēlies paveikt ko lietderīgu? Tad piedalies Dabas aizsardzības pārvaldes (DAP) īstenotajā sabiedriskā monitoringa programmā!

Kas ir sabiedriskais monitorings?

Pamatotas, ticamas ziņas par izmaiņām dabā ilgākā laikā ļauj veikt secinājumus un vajadzības gadījumā — arī rīkoties dabas vērtību saglabāšanai. Zinātniskā valodā pastāvīgus, sistemātiskus kāda objekta vai parādības ilgstošus novērojumus ar vienādām metodēm sauc par **monitoringu**. Sabiedriskā monitoringa sekmes nodrošina kustības masveidībā un ilgaicība. Mēs, DAP darbinieki, aicinām dabas vērošanā iesaistīties vietējos iedzīvotājus, kas savu apkārtni pazīst vislabāk. Lai iegūtie dati būtu ticami un viegli salīdzināmi, piedāvājam izmantot kādu no 19 zinātnieku izveidotajiem metodiskajiem materiāliem, sk. www.daba.gov.lv sadaļā «sabiedrības līdzdalība» — sabiedriskais monitorings.

Ko pētīt? Var vērot putnus, var vienkārši paraudzīties acu augstumā sev priekšā vai zem kājām, jo katrā kokā, krūmā vai zāles cerā pavasarī,

Ko pētīt?

Var vērot putnus, var vienkārši paraudzīties acu augstumā sev priekšā vai zem kājām, jo katrā kokā, krūmā vai zāles cerā pavasarī,

Plauksme un darbs

Kad daba plaukst un zaļo, vidusskolā daudz darba. Daļa kārtos eksāmenus un ieskaites, daļa saņems liecības un diplomus.

Pārbaudes darbi noris teju visu maiju, sākumā tie bija trešajām klasēm, pēc tam sestajām, un nu līdz jūnijai pusei eksāmenus kārtos 9. un 12. klases. Šīm klasēm nupat ir izskanējis pēdējais zvans. Ar dziesmām skolasbiedriem un skolotājiem topošie absolventi atvadījās un saņēma novēlējumus no klašu kolektīviem, pulciņu biedriem un pašpārvaldes. Skolasbiedri sveica tos, kas dziedājuši korī, dejujuši moderno deju kolektīvā, spēlējuši teātri, darbojušies pašpārvaldē un bijuši aktīvi pasākumos. Bijušos skolas pašpārvaldes prezidentus — Klāvu Cīrveli un Gunu Puršeli — sveica divi mazi topošie prezidenti, kuriem jāpaaugus vēl gadus desmit. Ieklausoties 9. un 12.

klašu audzēkņu runātajā, sapratām, ka ikvienam ir kāds krāsains sapnis. Tas nav maz!

Kas vēl paveikts maijā? Ar siltumu un mīlumu gatavojām koncertus Mātes dienai *Lielajā skolā* 6. V un *Mazajā skolā* — 14. V. Audzēkņi ar dziesmām un dzeju spēja sasildīt atnākušo māmiņu un omīšu sirdis. Arī mēs, skolotāji, atradām brīdi atpūtai un apmeklējām Nacionālā teātra izrādi *Žurka Kornēlija*. Varējām pasmieties par visiem zināmām lietām Latvijā, aktieru lomās pazīstot politiķus.

Īpašs paldies pašpārvaldei, kas Talsos Jauniešu dienā ieguva 1. vietu 24 komandu vidū un 2. vietu par skolas prezentāciju, kurā dalījāmies pieredzē par savu darbu

līnā cīnīsies par iespēju braukt uz Briseli.

23. IV projekta dalībniekus aicināja uz Rīgu. Diena bija līdz sīkumam pārdomāta un tā ievirzīta, lai jaunieši vairāk iepazītu latviešu kultūru. Vispirms Vecajā Svētās Ģertrūdes baznīcā noklausījāmies M. Druvas stāstījumu, kā 1944. gadā šeit pirmoreiz atskaņoja Andreja Eglīša un Lūcijas Garūtas kantāti *Dievs, Tava zeme deg!*, un noklausījāmies pirmatskaņojuma ieraksta fragmentu. Tad baudījām iespēju 50 minūtes būt Valsts Akadēmiskā kora *Latvija* mēģinājumā. Tas ir četrkārtējs Lielās mūzikas balvas laureāts, pasaules līmeņa koris, kas bieži koncertē ārpus Latvijas. Tā direktors ir Māris Ošlejs, diriģents — Māris Sirmāis. Bijām ap 40 cilvēku, bet diriģents ar katru sasveicinājās. Meitenes atzina, ka tikšanās un klausīšanās kora mēģinājumā bijis kas īpašs.

Svētā Pētera baznīcā mūs gaidīja mākslinieks Jānis Anmanis, gleznu

izstādes *Gaismas blūzs* un mūzikas no diska ar tādu pašu nosaukumu autors. J. Anmanis saistoši pastāstīja, kur guvis ierosmi gleznām, kā tās tapušas. Gleznas uzrunāja: spilgti eņģeļu tēli, skaisti zirgi, brīnīšķīgas klusas dabas, cilvēki. Kāda no tām attēloja vecu sievīņu, ko mākslinieks saticis Sabilē un kas man atgādināja Kukažiņu. Ina atzina, ka «mākslinieka vienkāršība spēj ievilināt jebkuru klausītāju interesantajā mākslas pasaulē».

Noslēgumā pie aktrises I. Tomšones skolēni mācījās, kā pārvarēt satraukumu pirms publiskas dzejoļu skaitīšanas, ko vēlamies pateikt klausītājiem.

Projektā esmu piedzīvojusi lielu prieku. Patika M. Druvas degsme, attieksme pret jauniešiem kā personībām. Laikā, kad tik daudz kas notiek ķeksīša pēc, šis projekts bija skaists izņēmums.

Uzklausīja Diāna Siliņa

vasarā un rudenī čum un mudž visdažādākā dzīvība. Ziemā var vērot putnus barotavās, meklēt dižkokus vai noteikt gaisa kvalitāti pēc ķērpju sugām uz lapkokiem. Visā Latvijas teritorijā var vērot dižkokus, alejas un koku rindas, lapkoku praulgrauzi, orhideju atradnes, baltos stārķus, gājputnus, ķērpjus kā gaisa tīrības bioindikatorus, spāru daudzveidību, saldūdens gliemežus un gliemenes, bebrus, krasu čurkstes, sikspārņus, latvāņus, upes tīrības pakāpi, putnus lauku sētā, putnus barotavās, kā ar naktsputnus un griezies.

Sabiedriskā monitoringa programmas vēsture

Sabiedriskā monitoringa programma aizsākta 2005. gadā Zie-

meļvidzemes biosfēras rezervātā. Iesaistījās vairāk nekā 400 vietējo — skolēni, strādājošie, pensionāri — un kopumā ieguva ziņas par vairāk nekā 800 dabas objektiem. Šogad programmu plānots ieviest visā Latvijā.

Kāpēc vērts iesaistīties?

Novērojums veikt ir viegli un aizraujoši, turklāt tā ikviens palūkosies dabā ar redzīgāku skatienu, iegūs jaunu izpratni un dos ieguldījumu dabas izpētē un aizsardzībā. Vairāk par moritoringu jautāt DAP Slīteres nacionālā parka administrācijā Inai Braunai, t. 28861445, epasts ina.brauna@daba.lv, DAP centrālajā administrācijā Intai Soma, t. 26329412, inta.soma@daba.gov.lv.

Inta Soma

skolā, pasākumiem un tradīcijām. Skolu pārstāvēja Sabīne Freiverte, Aiva Ernštreite, Laura Balķīte, Simona Bernāne, Emīls Blumbergs, Artūrs Šnikvalds, Kristis Dambergs un Roberts Sproģis. Šoreiz Dundagu prezentējām kā krokodilu mednieki *Dundagas Dandiji*, tā pieminot reiz Austrālijā dzīvojošo, nu jau mūžībā aizgājušo Arvīdu Blūmentālu.

Vēl daži pasākumi mācību gada izskaņā. 28. V 5.–8. un 10.–11. klašu skolēni tūrisma dienā veiks skolo-tāja Imanta Brusbārža sagatavoto stafeti. 29. V godināsim mācību olimpiāžu, projektu un konkursu dalībniekus un godalgoto vietu ieguvējus un visas skolas saimes klātbūtnē nodosim *Mammadabas vēstniecības* karogu šī gada titula ieguvējiem — Vandzenes vidusskolai. Lai notikumiem bagāta vasara skolēniem, viņu vecākiem un skolastarbiniekiem!

Inese Namsone

Ūdens Kolkā

Domājot par dzeramā ūdens kvalitāti Kolkas ciemā, novada dome ir lēmusi iegādāties dzērāmā ūdens membrānas attīrīšanas iekārtu. Maija vidū kopā ar projekta *Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Dundagā* vadītāju Gunti Kārklevalku un SIA *Kolkas ūdens* vadītāju Aigaru Keheru braucām atvesto iekārtu aplūkot.

Kad bijām ieradušies, Rīgas firmas *Karme filters* montāžnieki to pievienoja. Iekārta atrodas spilgti zilas krāsas jūras konteinerā. Sistēma visu regulēs automātiski. Par drošību atbildēs apsardzes firma. A. Keheram būs jāizstudē materiāli par iekārtas darbību, reizi dienā jāierodas pārbaudīt, vai viss kārtībā. Ja būs kāda problēma, viņš saņems īsi ziņu. Firma pati reizi mēnesī brauks apsekot stāvokli.

Maija beigās kolcinieki jau lietos tīru dzeramo ūdeni. Tas gan nozīmē, ka tad, kad būs apstiprināts jaunais tarifs, par ūdeni rudenī būs jāmaksā vairāk nekā līdz šim.

Taču attīrītais ūdens nav domāts dārzu laistīšanai. Ja kādi iedzīvotāji tā rīkosies, attīrītā ūdens var nepietikt, piemēram, daudzdzīvokļu māju 3. stāva iedzīvotājiem. Turklāt šāds prieks maksās pārāk dārgi. Lai to kontrolētu, domes priekšsēdētājs Aldons Zumbegs rosina uzstādīt ūdens skaitītājus. Tas nav vienkārši, bet ir iespējams.

Novada domes izpilddirektors Elmārs Pēterhofs uzskata — dārzu laistīšana ar attīrīto ūdeni vienkārši nav pieļaujama. Kolkā gruntsūdens līmenis ir tik augsts, ka pietiek izrakt aku groda dziļumā, un būs ūdens, ar ko laistīt dārzus.

Diāna Siliņa

Sociālā palīdzība

Dundagas novadā 28.04.2010.

Dundagas novada pašvaldības 28.04.2010. saistošie noteikumi Nr. 13

Grozījumi Dundagas novada pašvaldības 29.07.2009. saistošajos noteikumos Nr. 4 «Par sociālo palīdzību Dundagas novada iedzīvotājiem»

Izdarīt Dundagas novada pašvaldības 29.06.2009. saistošajos notei-

kumos Nr. 4 «Par sociālo palīdzību Dundagas pagasta iedzīvotājiem šādu grozījumu».

1. Veikt izmaiņas 3.4. punkta 3.4.1. apakšpunktā «Tai nepieder īpašums, kuru var izmantot ienākumu gūšanai», izsakot to jaunā redakcijā: «Tai nepieder īpašums, kuru var izmantot ienākumu gūšanai. Par īpašumu šo noteikumu izpratnē nav uzskatāma:

- lauksaimniecībā izmantojamā

zeme ne vairāk kā 3 ha platībā, - mežs ne vairāk kā 3 ha platībā, - manta saskaņā ar Civilprocesa likuma 1. pielikuma 1.-8. punktā nosacīto, - nekustamais īpašums vai tā daļa, kur savu dzīvesvietu deklarējis un dzīvo iesniedzējs un viņa ģimenes locekļi, vai īpašums vai tā daļa, kas pieder iesniedzējam vai kādam no ģimenes locekļiem, kur dzīvo ģimenes locekļu pirmās pakāpes radinieki, kuriem nepieder cits nekustamais īpašums, - viena garāža, viens automobilis,

kas ģimenes (personas) īpašumā ir ilgāk par 24 mēnešiem, kā arī viens velosipēds katram ģimenes loceklim vai motocikls, motorollers vai mopēds, kas ir ģimenes (personas) īpašumā».

2. Izslēgt 3.4. punkta 3.4.5. apakšpunktu «Tai nav parādsaistību».

3. Veikt izmaiņas 3.5. punkta 3.5.1. apakšpunktā, izsakot to jaunā redakcijā «uz sešiem mēnešiem, ja ģimenē ir darbaspējīga persona» un 3.5.2. apakšpunktu izsakot jaunā redakcijā «uz divpadsmit mēne-

šiem, ja pilngadīgie ģimenes locekļi nav darbaspējīgi».

4. Papildināt 3. sadaļu ar 3.6. punktu, izsakot to šādā redakcijā:

«3.6. Aprēķinot vidējās ģimenes (personas) ienākumus, ienākumu apmēru samazina par to summu, kuru persona maksā kā uzturliedzēkļus bērnam».

5. Grozījumi ir spēkā līdz 2011. gada 31. decembrim.

Novada domes priekšsēdētāja p. I. Guntis Pirvits

Lauzīsim galvas dotajā virzienā!

Ēdot karoti neviens nav nolīcis

No jaunā gada ēdināšanu Dundagas vidusskolā pārņēmusi lietuviešu firma *SIA Kretingos maistas*, un no marta aizvien vairāk izskanējusi neapmierinātība par ēdieniem. Rūk ēdāju skaits — gan skolēnu, gan skolotāju, gan ārpusnieku, kas pēdējos gados bija iecienījuši skolas bistro. Kur vaina — vai brāļu tautu atšķirīgajos uzskatos par ēdienu, vai lēnajā saziņā starp skolas un leišu firmas vadību, arī starp skolu un novada domi? Cik lielā mērā nepatikai ir patiens pamatojums un cik lielā mērā tā varbūt ir mūsējo tīri psiholoģiska iebilde pret pārmaiņām? Kāpēc vispār ēdināšana nonāca lietuviešu firmas pārziņā? Un kā panākt uzlabojumus?

Lielajā skolā

Aiga Štrausa,
vidusskolas direktore:

— Nevaru teikt, ka skolā gatavo nebaudāmu, sliktu ēdienu. Zupas pati vairs neēdu. Varu salīdzināt, jo mācību gada pirmajos četros mēnešos ēdināšana vēl bija pašvaldības ziņā. Tad zupas bija garšīgākas, sārtīgākas, jo tās gatavoja no gaļas buljona. Tagad — tikai ar garšvielām papildinātas, un kādi dārzeņi klāt. Pret otrajiem ēdieniem man iebildumu nav. Garšīgi ir kartupeļi ar gulašu vai kotleti, plov. Saldēdieniem neapmierina mērces. Krēms garšo labi. Skolēni nelabprāt dzer no koncentrātiem gatavotos sulas dzērienus. *Lielajā skolā* pastāv iespēja ēdienu izvēlēties gan pēc cenas, gan garšas. *Mazajā skolā* jāēd kompleksās pusdienas.

Jāatceras, ka firmai jānomaksā liela iekārtu un telpu noma.

— **Vai jūs esat runājuši ar firmas pārstāvjiem?**

— Jā, tiekamies regulāri. Firma ir atsaucīga, menedžere katru mēnesi mūs uzklausa, taisnība, pašu menedžeri firma ir nomainījusi. Vairākkārt esam izteikuši ierosinājumus, piemēram, vēlmi mainīt ēdienkarti, arī rakstiski. Tikai apriete ir lēna. Menedžere dodas uz Rīgu, kamēr mūsu domas nonāk līdz firmas vadībai, paiet laiks. Līdz šim atdeve ir bijusi lēna un nepietiekama. Neapšaubāmi, būtu labi, ja vadītājs vienmēr būtu uz vietas. Jūtam mas pārmaiņas — bufetē pēc mūsu ierosinājuma tagad nopērkami augļi. Pašā pēdējā laikā ir solījumi atsākt vārīt gaļas buljona zupas.

Iebildumus esam iesnieguši menedžerei un informēsim arī novada vadību. Mutiski no lietuviešiem esam saņēmuši atbildi, ka Lietuvā ēd citādi nekā Latvijā. Centīsimies firmu pārliecināt, ka jāgatavo mūsu skolēnu iecienītie ēdieni, jo ēdienkarte jāsakāpo ar skolas medmāsu.

— **Virtuves darbinieki palikuši tie paši, kas agrāk gatavoja lieliski. (Pats to varu apliecināt. — A.A.). Kāpēc ēdiens tik daudziem vairs negaršo? Vai pavāri sabotē? Vai arī saņem tādas izejvielas, no kurām īsti labi nespēj pagatavot? Pirmajai varbūtībai es neticu.**

— Piekritu, pavāres strādā godprātīgi. Uzskatu, ka liela nozīme ir produktu kvalitātei un gatavošanas tehnoloģijai. Pavāres vairs nevar brīvi plānot ēdienkarti, gatavot receptūru, jo visu nosaka firmas vadība.

— **Ēdināšanu skolā atdeva privāto rokās tāpēc, ka tas nav pašvaldības uzdevums un ka pašvaldībai tas finansiāli nav izdevīgi.**

— Bija viedoklis, ka virtuve strādā ar zaudējumiem. Vēl arī cerēja, ka privātais piesaistīs vairāk ēdāju. Iznāca gan otrādi. *Lielajā skolā* ir ap 350 skolēnu, bet pusdienu pārsvarā brīvpusdienieki. Un skolēnus arī tas vilina — starpbrīdī aizskriet uz

vienu vai otru veikalu, vai uz kafetēriju. Daļa skolotāju sākuši apmeklēt *Krūziņus*.

Maira Remesa,
a/s Latvijas Valsts meži darbiniece:

— Kopš aprīļa skolas bistro vairs neēdu. Secināju, ka šajā gadā ēdienu cenas pamazām pieaug, bet ēdieni kļūst arvien negaršīgāki. Īpaši udeņainie vāritie kartupeļi. Agrāk arī salātu klāsts bija plašāks, un tie — garšīgāki. Ēdienu izvēle bija plašāka. Punktu izvēlei neiet uz bistro pielika zupas. Visu laiku tās bija kā mājās vārītas, ļoti gardas, arī porcija liela, taču tad samazinājās zupas daudzums un pasliktinājās kvalitāte: šķiet, tās gatavo no pusfabrikātiem.

Neslava sanāk pavārēm, bet viņas nav vainīgas: no zemas šķiras produktiem nav iespējams pagatavot gardu ēdienu.

Ināra Zembaha,
Dundagas vidusskolas medmāsa:

— Lietuviešu virtuve atšķiras no mūsējās. Ēdienkarte, pēc kuras mūsu pavārēm jāgatavo, ir citādāka nekā Latvijā pierasts. Līgumā gan nebija minēts, ka bērni jābaro ar latviešu ēdieniem.

Līdz šim mēs vadījāmies pēc Valdas Kozules un Ilzes Straumes grāmatas *Sabalansētas ēdienkartes sastādīšana 1.–4. klašu skolēniem*, ko izdalīja visām skolām. Lietuviešiem ir pilnīgi citādas tehnoloģiskās kartes, nekā šajā grāmatā aprēķinātās. Viņu tehnoloģiskajās kartēs savdabīgi aprēķina kaloriju daudzumu, piemēram, kotletē viņiem ir vajadzīgs 24 g gaļas, pēc mūsu priekšrakstiem — 59 g. Kaut arī mums gaļas sanāk gandrīz uz pusi vairāk, kaloriju skaits ir ļoti līdzīgs: lietuviešiem — 311,609 kcal, mums — 315, 1 kcal. Dīvaina mūsu bērniem šķiet vistas zupa, kam pielej tomātu mērci. Neviens tādu negrib ēst.

Ēdieni nav garšīgi un sāļi. Saldajā paredzētas pankūkas un bez cukura pagatavotas biežputras. Saldie ēdieni, ko gatavo no ievārījumiem, kas nāk no Lietuvas, ir tādā krāsā, kas nerodina ēstgribu. Arī garšas kārpīņām nekādu prieku tie nesniedz. Sulas visas ir vienādi negaršīgas. Produkti, ko atsūta uz skolu, ir vislētākie, ar zemu kvalitāti. No tādiem nesanāk labs ēdiens. Skolēni nesaņem ne svaigus gurķus, ne lociņus. Uzturā nav pietiekami daudz vitamīnu. Taču man kā skolas medmāsai nav iemesla neatļaut izsniegt ēdienu, jo ēdiens ir pagatavots laikus un sanitārie apstākļi virtuvē ir apmierinoši.

Vērojamas arī pozitīvas pārmaiņas no firmas pārstāvju puses, piemēram, līdz šim saņēmām garšvielas ar E621, bet 5. maijā jau atveda bez konservantiem. Garšas pastiprinātāji E620–640 gādā, lai rastos sajūta, ka sliktajā produkta ir laba garša vai smarža, un ir aizdomas, ka tieši šīs vielas ir vainīgas pie tā, ka dabī-

gi produkti mums šķiet pārāk skābi vai negaršīgi. Tā teikt — pārtikas narkomāns jau kļuvis atkarīgs no piedevām un viņam neglābjami mainīta garšas sajūta. Esam pieraduši pie laba uztura, un tāpēc grūti pieņemt kaut ko mazāk labu.

Lielajā ēdamzālē aprīlī ēda gandrīz tikai *brīvpusdienieki*. Viņiem ir pusdienas 80 santīmu vērtībā, ēdienu var izvēlēties paši. Visbiežāk pasūtītās zupas aprīlī — piena makaronu, pupiņu un šķelto zirņu zupa, no otrajiem ēdieniem — zivju pirkstiņi ar rīsiem, kotlete ar sieru un kartupeļiem, plov, gulašs un makaroni ar gaļu, no saldajiem — vaniļas krēms, rīsu krēms un sīrupa uzputenis ar pienu.

Kā teica kāds ēdājs, kas vēlējās palikt neatklāts, ēdot karoti neviens vēl nav nolīcis. Pareizāk sakot, nolikuši ir daudzi, tikai tiešā nozīmē. Aprīlī vidusskolas bistro ēda 50 — 70 skolēnu, maijā — ap 50. 12. V ēda 39 skolēni, no tiem 23 — brīvpusdienieki. Lielajā skolā pavisam mājās ap 350 audzēkņus.

Merita Sāmīte, vecākā pavāre:

— Neapmierinātība ar ēdienu skolā ir tikai sekas pērn novada domē pieņemtajam lēmumam par vidusskolas virtuves izīrēšanu privātuzņēmējam. Konkursā piedalījās viens vienīgs pretendents — *SIA Kretingos Maistas* no Lietuvas. Protams, lietuviešu virtuve atšķiras no latviešu, turklāt uzņēmējs nepazīna ne mūsu bērnu vēlmē, ne ēdienu sortimentu.

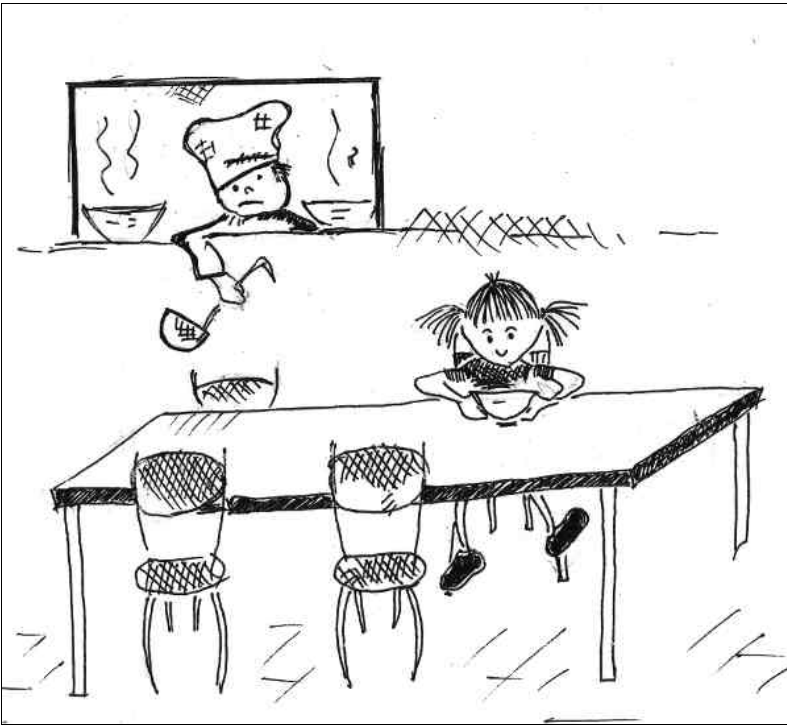
22. XII arī slēdza līgumu ar *SIA*

līmenī. Martā pilnībā pārgājām uz Lietuvā apstiprinātām tehnoloģiskajām kartēm un viņu noteiktajām cenām. Tad 500 g zupas vietā bija 250 g zupa, turklāt bez gaļas. Arī otrie ēdieni gan svāra, gan garšas ziņā atšķīrās no iepriekš gatavotajiem. Saldo ēdienu izvēle — niecīga. Mazas porcijas, augstas cenas un lētas izejvielas — tā varētu raksturot stāvokli martā.

Firmas attieksme ir saprotama: tai ir jāpelna pašai, mēnesī jāmaksā Ls 500 nomas nauda pašvaldībai, vēl komunālie maksājumi un elektrības rēķini, jāiegādājas mazgāšanas līdzekļi, jāremontē iekārtas, kas sabojājušās kā, piemēram, kartupeļu mizojamā mašīna. Tāpēc tā meklēja

lētākas izejvielas, samazināja porcijas un paaugstināja maksu par ēdienu. Lietuviešu firmai tas ir business, bet... vai par to, lai novada bērni būtu labi paēduši, tomēr nebūtu jā-rūpējas Dundagas pašvaldībai? Līdz ar to martā stipri samazinājās skolas ēdnīcas apmeklētāju skaits. Kādreiz pirkām 2 tonnas kartupeļu mēnesī, pašlaik — 300 vai 400 kg.

Lielās skolas bērniem ir iespēja izvēlēties, kur paēst pusdienas: veikalos *AIBE*, *TOPI*, kafējnīcās *Silva* vai *Krūziņi*, bet *Mazajā skolā* izvēle ne-

Kretingos Maistas par skolas virtuves telpu īri. 6. I virtuvei bija jāuzsāk darbs. Dundagas vidusskola ar piegādātājiem līgumus bija laužusi, jaunie vēl nebija noslēgti. Tikai ar virtuves personāla iniciatīvu un labo gribu virtuve sāka darbu. Nebija nekādas skaidrības, kā strādāt tālāk. Daži piegādātāji uz goda vārda tomēr turpināja sadarbību, citi, kā *Spilva*, ne. Sākās problēmas ar preču piegādi. Lai darbu veiktu, precī piegādāja no Lietuvas. Mums, kas bijām pieraduši pie labas Latvijas preces, piemēram, *Cido* sulām, *Spilvas* tomātu mērcēm un *Laimas* kakao, nācās samierināties ar mazāk kvalitatīviem Lietuvas produktiem.

Janvārī un februārī darbu turpinājām pēc ierastajām tehnoloģiskajām kartēm un lietuviešu piedāvājumiem produktiem iepriekšējo cenu

pastāv — jāēd, ko atved. Tā kā neapmierinātību ar ēdināšanu izrādīja vidusskolas direktore un medmāsa, skolotāji un skolēni, lietuviešu firmas pārstāvji rīkoja aptauju, lai uz zinātu skolēnu vēlmē. Tās daļēji ir ņemtas vērā, un tagad ir zināmi uzlabojumi. Mums atļāva gatavot zupas ar gaļu un iegādāties svaigus gurķus un tomātus jau apnikušo kāpostu, burkānu un biešu vietā, kā arī gatavot iecienītos saldus: rīsu krēmu, vaniļas krēmu, zemeņu krēmu un maizes zupu.

Cerams, ka turpmāk lietuviešu uzņēmējs uzklausa gan skolēnu, gan skolotāju vēlmē, gan pieredzējušo virtuves darbinieku ieteikumus, lai atrastu vislabāko sadarbību starp firmu un patērētāju.

Sandra Salceviča,
Lielās skolas skolotāja:

— Ar ēdināšanu skolā līdz šim lepojāmies. Visu laiku arī tur pusdienoju, bet pašlaik eju uz kafetēriju *Krūziņi*. Skolā vairs neēdu tāpēc, ka izejvielas, no kā gatavo ēdienu, vairs nav tik labas, un par pietiekami augstu cenu saņemam nesamērīgi mazas porcijas. Izmēģināju 3 dažādas sulas, bet neviena no tām nebija baudāma — vai nu tās bija uz rūgšanas robežas, vai pārāk sintētiskas. Arī kečups bija negaršīgs. Kādu reizi paņēmu zivju pirkstiņus ar rīsiem un nejutos paēdusi. Pavāres tur nav vainīgas.

Ar pusdienām *Krūziņos* esmu apmierināta — kad aizņem, galds ir jau uzklāts, rindā nav jāstāv, porcijas ir lielas, cena — samērīga.

Iespējams, ja agrāk skolā būtu slikti ēdināts, mēs tagad tā nepārdzīvotu, taču visu laiku esam ēduši garšīgas pusdienas par atbilstošu cenu, tāpēc pārmaiņas nepatīk.

Agnese Neparte,
Skolēnu pašpārvaldes pārstāve:

— No pašpārvaldes skolā neēd neviens. Visu laiku esmu pusdienojusi skolā, taču tagad vairs ne. Pāris reizi sanācis tā, ka gadījās, manu prāt, nekvalitatīvi produkti. Apelsīnu sula negaršo pēc apelsīnu sulas, tā ir izteikti sintētiska. Ja būtu ziema, uz *Krūziņiem* neskrietu, jo iztikt ar piedāvāto ēdienu jau var.

Guna Puršele, 12. klases skolniece:

— Mani satrauc tas, ka skolā nēti ar ēdināšanu. Esmu lepojusies un visiem stāstījusi, cik mūsu skolā garšīgi gatavo, taču tagad tā vairs nav. Pirms ēdināšanu pārņēma lietuviešu firma, runāja, ka būs lētāk, bet ne tik garšīgi. Pašlaik iznācis, ka ir dārgāk un negaršīgāk.

Skolotājas Mazajā skolā

Zinta Vidiņa:

— Visu laiku ēdieni skolā ir bijuši ļoti garšīgi. Arī no jaunā gada vēl bija labi, jo pavārēm it kā ļāva rīkoties pa vecam. Tad sākušies ierobežojumi. Pati zupas vairs nespēju ie-ēst. Tās ir udeņainas, piemēram, ja ir pupiņu zupa, tad tur ir divi kartupeļi un viena pupiņa. Kādreiz ēdām ļoti garšīgu frikadeļu zupu! Pavasaros allaž deva svaigos gurķus, tagad svaigu salātu nav. Ēdam tikai marinētus kāpostus un marinētus gurķus.

Ēdienkarte kļuvusi ļoti vienkārīga. Ceturtdienās vienmēr ir sautējumi — ļoti sāļi, jocīgā krāsā un garšā. No astoņām mūsu skolas skolotājām tagad tikai divas ēd skolā. Bet bērniem te nav izvēles. Pēc ēšanas, sevišķi pēc zupas, nav sāta sajūtas. Direktorei aprīlā beigās uzrakstījām savus iebildumus.

Vēsma Frišenfelde:

— Mani ceturtdien ir ļoti ēdelīgi, izņemot dažus. Lai dabūtu sātu, bērni pie zupas ēd klāt daudz maizes. Pagarinātās dienas grupas audzēkņi kļūp maizītei virsū ka vānāziņi, ja tā ir palikusi pāri.

Gundega Lapiņa:

— Plovš vēl ir tā nekas. Biezpiena saņemam gan nav salduma.

Z. Vidiņa:

— Saldie vispār vairs nav pārāk garšīgi. Pavāri vairs nevarot atļauties pielikt tik daudz cukura, cik vajag. Kotletītes sarukušas maziņas, bet vāritus kartupeļus pasniedz reti.

Zanda Napska:

— Skolā ir daudz brīvpusdienu ēdāju, bet nu jau arī daži ir atteikušies. Manā klasē divi bērni vairs neēd, vienam mamma sūdzējās, ka viņas bērnam parādījusies spēcīga alerģija. Konservanti to var izraisīt.

Tieši buljonos daudz jāpievieno, lai dabūtu garšu. Tāpat sintētiski ir dzērieni. Bērni pārrodas mājās ļoti izsalkuši. Tāpēc aizvien vairāk uz skolu ņem līdzīgu sviestmaizes un tēju, arī svaigus salātus.

Marita Čaunāne:

— Daudziem bērniem tā ir vienīgā ēdienreize.

Biruta Kinčiusa:

— Manā klasē aprīlī astoņi ēda par naudu, pieci — brīvpusdienas. Tagad trīs ir atteikušies. Vienam bērnam parādījās izsitumi. Nezinām, no kā. Ar to, ko tagad dod pusdienās, lielie puikas paēst nevar. Labi, ja ir makaroni, tad bērni vēlas papildporcijas. Mazajiem sevišķi svarīgi ir paēst siltu.

(Kad raksts jau bija sagatavots,

no Mazās skolas saņēmām ziņu, ka pusdienu kvalitāte ir jūtami uzlabojusies. Red.)

Domes vadītāja

Aldona Zumberga viedoklis:

— Neapmierinātību veido divi saskaitāmie: attieksme pret darbu un saņemtās izejvielas. Negribētu vainot uzņēmēju vien. Esmu dzirdējis pārmetumus tikai par sliktu sulu, pārējie produkti jau ir tādi paši, kādus visi citi cilvēki lieto. Jautājums ir: kā pavāri ēdienu sagatavo?

— **Derētu atgādināt iemeslus, kāpēc pašvaldība atdeva vidusskolas ēdināšanu privāto rokās!**

— Vispirms tāpēc, ka tā ir uzņēmējdarbība, kas nav pašvaldības funkcija. Mēs gan to kādreiz veicām. Tad darbojās valsts atbalsta

programma, arī pašvaldība ieguldīja līdzekļus, un tāpēc deputāti nolēma: nedot iespēju citiem pelnīt ar mūsu naudu. Šī lēmuma tapšana pats piedalījies.

Pērn pārliecinājāties, ka spiedīgos ekonomiskos apstākļos no savas kabatas skolas ēdināšanu nevaram nodrošināt. Produktiem un darba algām vien gadā aizgāja 6000 latu! Par komunālajiem pakalpojumiem un atkritumu apsaimniekošanu vēl kādi 2500 latu. Jūlijā veicu aptaujas, lai noskaidrotu vietējo uzņēmēju interesi. Atsaucās trīs — no Rojas, no Valdemārpils un tepat no Dundagas, bet, kad bija jāpiesakās, tad vienīgā bija lietuviešu firma, kas pirms tam jau bija ienākusi Valmieras rajonā. Starp citu, arī tur lietuvieši saskārās ar preses un iedzīvo-

tāju neizpratni, kāpēc tā notiek. Bet ja vietējie nepiesakās?

Jā, varbūt mēs nerīkojāties pareizi, nosakot pārāk lielu nomas maksu, gadā virs 4000 latu, bet tas bija politisks lēmums. Sākotnēji sagatavotajā lēmumā šī maksa bija paredzēta reizes četras mazāka, taču deputāti sēdē spieda tikai uz augšu. Tas arī tagad uzņēmēju traucē. Viņam ir jātaupa! Bet jāsaprot arī, ka nebūs vairs kā treknajos gados, kad pašvaldība varēja netaupīt un pirkt karbonādes katru dienu. Tad visi skolas virtuvi slavēja.

Ja salīdzina, ar kādiem resursiem strādāja pašvaldība, tad starpība ir liela. Tā kā mums vairs nav jādodē produkti, darba alga, nav jāmaksā par atkritumu apsaimniekošanu, savukārt ieņemam nomas maksu,

tas gadā veido aptuveni 12 000 latu, ko pašvaldība iegūst.

Atkārtot: tie, kas skolā ēd, neapgalvo, ka ēdiens ir galīgi nebūvēdams. Pirms kāda laika biju, neviens neko tādu nebilda. Saceltais troksnis drīzāk ir psiholoģiskas ievirzes neapmierinātība.

Red. piezīme. Maija otrajā pusē vidusskolas ēdināšanas lietas tā kā sāka iet uz labo pusi, un cerams, ka tā arī turpināsies. Bet ikvienā nozarē ir tā: pazaudēt labo slavu ir viegli, atgūt — grūti. Kāpēc tā noticis, šķiet, ikviens pats var izspriest. Jo galva katram ir dota, pirmkārt, lai, ēstu un, otrkārt, lai domātu. Varbūt arī otrādi.

**Viedokļus apkopoja
Alnis Auziņš un Diāna Siliņa**

Dundagas seriāls

MAZBĀNĪTIS

Turpinājums. Sākums 86. numurā.

Mazbānītis kursēja tikai līdz 1963. gadam, bet stacijas bufete, ko bija iecienījuši dundadznieki, darbojās līdz 1988. gadam. Atmiņās par to dalās bijušās bufetnieces Ķina Dāvidsone, Herta Pekmane un Elza Alksne, kā arī Vilnis Mitlers.

Darbabiedri

Ķina Dāvidsone: «Kad, strādājot mašīnu un traktoru stacijā (MTS) par pavāri, uzzināju, ka stacijas bufetē vajadzīga bufetniece, aizgāju uz turieni. Sākumā biju oficiante, tad noliku eksāmenus un kļuvi par bufetniece. Stacijā nostrādāju no 1956. gada līdz 1959. gadam.

Mana priekšniece bija dundadzniece Ķubova Greiško. Viņas vīrs Viktors bija brīnišķīgs beķeris cepuvē, kas atradās tur, kur kādreiz bija lejas veikals. Vēl kopā ar mani strādāja Hermīne Rande».

Herta Pekmane: «Strādāt sāku 1962. gada rudenī un beidzu 1970. gada rudenī. Tai laikā oficiantes un apkopējas bija Inta Derkevica, mana vīra māsa, Rasma Labarevica, Marina Kalmane. Strādājām uz maiņām ar Viiju Ginteri».

Elza Alksne: «1974. gada 16. maijā iesāku. Kad Viija Gintere nomira, Smaida Kēnigvalde uzaicināja mani strādāt. Kādreiz lejā bijām strādājušas veikalā kopā. Aizgāju uz stacijas bufeti, jo tur bija maiņu darbs: nedēļu strādāju, pēc tam nedēļa — brīva. Abas ar Smaidu bijām audējas, un mums tāds darba laiks bija ļoti izdevīgs. Pa brīvo nedēļu audām. Ilgus gadus nostrādājām kopā.

Oficiantes un apkopējas — Rasma Amoliņa, Ausma Bleive, Aisma Mozga un Frīda Valters — mainījās: mazgāja grīdas, slaucīja galdus, palīdzēja visu, ko vajadzēja. Mums nepārtraukti bija jāapkalpo cilvēki».

Darba laiks

Ķ. D.: «Darba laiks bija ilgs: sākās četros no rīta un beidzās pusnaktī. Taču, pirms iet uz mājām pāris stundas nosnausties, vēl vajadzēja iztīrīt bufeti. Visnepatīkamāk bija celties agri no rīta augšā, jo tikko biji ielīdis gultā. Bet ap četriem jau pienāca vilciens ar pasažieriem, bija jāuzvāra tēja, kafija, jāuzsmērē maizītes. Pasažieri jāapkalpo!»

E. A.: «Strādājām no deviņiem rītā līdz deviņiem vakarā».

H. P.: «Tādu brīžu, kad varēja apstāties, nemaz nebija».

E. A.: «Stundu bija pusdienlaiks, bet tajā bija jāaiziet uz veco pastu un jāaiznes nauda».

H. P.: «Kad atgriezāmies, pie durvīm jau stāvēja skolēni un vīri gaidīja, kad tiks pie alus».

Lielais apgrozījums

Ķ. D.: «Tirgojām *koržikus* (lielus cepumus — Red.), prjāņikus, alu, cukuru deva svētkos katram pa kilogramam, tā tik daudz vienkārši nebija. Svaigas reņģes pārdevām.

• Ķubova Greiško un Dzidra Libreihā aiz letes. 1956. gads.

Cilvēki brauca iepirkties no visas Dundagas apkārtnes.

MTS, meža rūpniecības saimniecības (MRS) un sīrupfabrikas strādnieki nāca, ēda un dzēra alu. MRS ļaudis, saņemusi algu, maksāja ar lieliem rubļiem kā palaiem, toreiz rubļi tādi izskatījās.

Kādu reizi pēc bērēm pie mums iegriezās Vilnis Blumbergs ar visu orķestri. Uzēda, iedzēra alu, uzspēlēja. Taču visiem viņiem bija jābūt savās darba vietās, nevis bufetē. Pēkšņi parādījās Blumberga priekšnieks un draudīgi sacīja: «Rīt tu, Blumberg, pūtsi izpildkomitejā!»

Vilnis Mitlers: «Kamēr atceros, tik ilgi stacijā bija bufete. Tādas bija visas stacijas ēkā. Dundagas stacijā pirmajā stāvā stūrī atradās zvans, bija telpa stacijas personālam — dežurantam, priekšniekam. Tad kases

lodziņš, kur nopirkt biļetes, pa mazu priekšnamu varēja nokļūt uz uzgaidāmo zāli, bet otrā galā atradās bufete, vēl uz pusi pārdalīta — lete un virtuve. Dikti mazs kambārītis.

Dzelzceļnieki dzīvoja 2. stāvā, un vēl pēc mazbānīša likvidēšanas tur palika dzīvot divos dzīvokļos.

Pēckara gados stacijas bufetē grūti bija sarūmēties. Mazi galdiņi, pie katra četri krēsli, maz vietas. Bet nu pašu cilvēki, kur nu kurais piemētās, cits uz palodzes.

Braucēji tur gandrīz nemaz neiegriezās. Pēckara laikos, ap 1948. gadu, krāvējiem, šoferiem, mežstrādniekiem alga bija 3000 — 4000 rubļu mēnesī. Naudas līdz kaklam, tikai nopirkt par to tikpat kā nevarēja. Izņemot šņabi. Kā naudu izlietot? Jānodzer! Traki. Tāpēc dzeršana aizgāja. Sākās jau ar ļergu kara laikā un tad turpinājās pēc kara. Tā

bufetē bija.

Stacijas bufete palika pēc mazbānīša likvidēšanas acīmredzot tāpēc, ka bija izdevīgi pildīt plānu. Kas dod vēl tādu peļņu kā šņabis? Paklīda runas, ka bijušajā uzgaidāmajā telpā vajag ierīkot krogu, tomēr to neiztaisāja».

**Diāna Siliņa
un Alnis Auziņš**

*Foto no
Ķ. Dāvidsones
albuma*

Autori pateicas par atbalstu raksta tapšanā E. Alksnei, Ķ. Dāvidsonei, V. Mitleram un H. Pekmanei.

Turpmāk vēl.

• Ķina Dāvidsone, toreiz Kuzmina, un Hermīne Rande stacijas dārzā. 50. gadu beigās.

«Stīgas, kas manī vēl skan»

1. V Kolkas tautas namu pieskandēja kārtējie dziedāšanas svētki. *Laula* vienkopus pulcēja draugus un viesus svētku reizē — ansambļa 10 gadu jubilejā.

2000. gadā, pārtrūkstot sieviešu kora *Mare* darbībai, toreizējai tautas nama vadītājai Ritai Leitendorfai radās ideja veidot sievu ansambli, kas dziedātu lībiešu dziesmas. Par tā vadītāju kļuva Ilona Jostiņa. Mantojumā palika *Mares* tērpi, pašas dalībnieces darināja aubes un priekšautus. Lībiešu valodu mācīja Zoja Stle, padomus deva Mārīte Zandberga. Ansamblis ieguva nedaudz latviskotu lībiešu vārdu — *Laula* (dziesma). Kopš 2002. gada ansambli vada Dzintara Tauniņa.

Lībiešu sakāmvārds vēsta: «Kāds putns, tāda dziesma». Jā, ansambļa dziesmu pūrs ir skanīgs un daudzveidīgs, tikpat krāšņs, cik lībiešu rakstos un krāsās darinātie tautas tērpi. D. Tauniņa īpaši bija piedomājusi, veidojot koncerta programmu. Viss ļoti piederīgs šim krastam — gan latviskais, gan lībiskais, gan tikai mūsu mazajai Kolkai raksturīgais! Ar visiem draugiem — Kolkas pašdarbības kolektīviem *Sarma*, jaukto kori, kokaļtāju ansambli, līnijdejošu grupu un amatieru teātri — izdevās lieliski sadziedāties un saspēlēties. Svētku ievadā skanēja Valta Pūces un Pētera Damberga *Kā radies Kolkasrags*, radot īpašu noskaņu un

piederības izjūtu. Skanēja šādā reizē tik iedēroģā mūsu kolceniķa Viestura Ķierpes *Zilzālā dziesma*, iemīļotākās dziesmas no kora *Mare* repertuāra un komponista Dzintara Ķlaviņa veidotās līvu tautas dziesmu apdares, redzējam dzīvespriecīgo zvejnieksieņu jestrās izdarības. Kupli apmeklētājā skatītāju zālē bijušās ansambļa dalībnieces gribēja dalīties atmiņās, daudzi bija sarūpējuši īpašu svētku dāvanu jubilārēm. Ar fotoobjektīvu iemūžinātie mirklī ļāva atcerēties daudzus koncertus, izbraucienus un atpūtas brīžus.

Vakars turpinājās ar latvju dančiem *Tals' Trimiņ* vadībā. Deju soli mācījās gan gados vecāki, gan jaunāki dejojgribētāji.

Kārtējo reizi mums, kolceniķiem, bija iespēja pārliecināties par senču atstātā mantojuma un dziesmas lielo spēku, kas vieno un stiprina garā. Kā reiz rakstījis dzejnieks Uldis Krasts:

*Ai, enkuri sirmie, ai, enkuri dzīvie,
Ai, enkuru ķēdes, ko nepārraut man.
Tie enkuri — dziesmas, ko dziedāja līvi,
Tās ķēdes ir stīgas, kas manī vēl skan.*

Inora Sproģe

Ciemos

Senais lībiešu ciems Kolka

Iepazīstinot *Dundadznieka* lasītāju ar topošo grāmatu *Senais lībiešu ciems Kolka*, šoreiz pievērsīsimies dažiem, par kuriem savās atmiņās stāstījuši paši grāmatas galvenie varoņi — kolcenieki.

• **Fanija Budovska** 2007. gada vasarā *Kolkas* Lošniekos

Lai atmiņu fragmentu virkni uzsāk **Fanija Budovska**. Mūsdienās viņa ir palikusi vienīgā kolceniene, kura varēja kaut ko pastāstīt par tālajiem Pirmā pasaules kara un Latvijas valsts tapšanas gadiem. Apbrīnas vērts ir viņas dzīvīgums, darbīgums. Ikvienam dzimtās vietas izzinātājam Fanija ir lielisks atradums — bagāta valoda, spoža iztēle, humora izjūta, laba atmiņa. Viņai 2010. gada 13. maijā apritēja 96 gadi!

Par kādu sava audzītēva, ilggadējā Kolkas skolotāja Kārļa Bernšteina piedzīvojumu Fanija stāstīja tā: «Tas noticis tēva jaunībā. Naudu par skolotāja darbu viņš saņēmis Ventspilī. Aizbraucis uz Ventspili, saņēmis naudu, ar bānīti atpakaļ līdz Mazirbei. Uz Kolku vajadzējis nākt kājām. Tolaik bija uzklidusi kāda banda. Viņš nāc un dzird, kaut kur runājas. Domā, ko var zināt, kas tik vēl tur runājas. Ieslēpjas kadiķkrūmā, bailes, viņam taču nauda.

Soļi nāk tuvāk, ir kādi četri vīri. Esot jāaplaupa kāds saimnieks. Viņš to māju zina, tā atrodas Dūmelē. Nevar nākt uz Kolku, jāskrien brīdināt. Teciņiem vien pa takām, cauri purvam prom uz apdraudētajām mājām. Izstāsta par briesmām. Visi augšā, dedzina gaisu, kaimiņu mājās tāpat. Laupītājiem neizdevās viņu plāns. Tad steigās atpakaļ uz Kolku».

Kolkas *Purvziedos* mūsdienās dzīvo un saimnieko Pēteris un Emīlija Kristiņa meita **Vilma Kristapsone**. Kaut arī Vilma ir cienījamos gados, viņai netrūkst interesantu bērnības atmiņu. Pirms bija uzcelta jaun-saimniecība *Purvziedi*, viņas ģimene dzīvoja pie vecāteva Ernesta Kristiņa *Jugumegos*. Reiz noticis tā: «Pie vectēv mums tik lab nebij. Bij saspīest, un vectēvs mūs drusk nemīlēja. Mēs ar bij nejauk. Bij nodalīts, mums bij mež pus, viņiem otr. Mūs pusē nekād og krūm nebij, tiem tur bij og krūm un viss. Kā jau bērns, grib paņemt ogs, un viņš dusmīgs rājās. Mums vists bij jāgan, un vien vist tikus viņ daļā. Viņš to vist sasit. Mums ar Valdi liels bēds. Mēs domā — kā lai atriebjas? Paņem ūdens krūz, vectēvs, kā nāc no to gal iekšā, mēs — blāķšķ! — viņam ūden acīs iekšā. Paš aiz durvīm. Viņš tik lībisk runāja. Lībisk lamājās

un nāc mūs ar liel kok sist, bet aiz to dur mūs neredzēja. Izlamājās un aizgāj atpakaļ. Kad Kārliņš piedzim, mēs bijām ļoti greizsirdīgi. Vectēvs Kārliņ dikt mīlēja. Viņš staigāja pa istab un ucāj to Kārliņ un lībisk runāja. Mēs otrā pusē mēdāmies. Viņš atkal lamājās uz mums lībiski. Mēs redz, to Kārliņ mīlēja, mūs nē, mēs kaitin, kad tik var pakaitināt».

Ārija Šreitmane (dz. 1948) ir lībietes Elzas Ešentāles meita. Viņas bērnībā sadzīvā vēl skanēja lībiešu valoda. To brīvi runāja abas viņas vecātes — Līze Hausmane (dz. 1870) un Marija Rozenfelde (dz. 1873). Ārijai tas šķitis gauži garlaicīgi: «Ne reizi vien, kad es biju mazs meitēns, abas manas vecātes Līze un Marija manā klātbūtnē runāja tikai lībiski. Es klausījos, klausījos un neko nesapratu. Bija briesmīgi garlaicīgi. Reiz, lai pievērstu abu omīšu uzmanību, es nācīs sabāzu dzērvēns. Tad nu gan sākās uztraukums! Taču es savu biju panākusi, un garlaicīgā runāšana svešā

• **Jugumegu saimnieki lībieši Ernests un Līze Kristiņi**

mēlē uz to brīdi beidzās».

Ušos dzīvojošais **Artūrs Pīrvics** savulaik bija zvejnieks, strādāja Kolkas fabrikā, bija arī mākslinieciskais noformētājs. Viņam piemīt lieliskas teicēja dotības, un viņa stāsti vienmēr ir ļoti interesanti. Te divi no tiem. Viens par bijušās Kolkas zivju pārstrādes fabrikas direktoru Jevgeniju Morozovu, kurš kolcenieku atmiņā joprojām ir leģendāra personība: «Morozovs bij godīgs cilvēks, tur nav ko teikt. Es atceros, kad zvejojām, Morozovs ar motociklu brauc skatīties, kā zvejniekiem iet. Kad bij vis kopā, tad jau to brandvīn iedzēr ar. Kad nāc tie kuģi un kaptein, viņ ar grib to brandvīn dzert. Atnāk reiz kuģis ar kļēģiem, kaptein nāk male, teic: «Brauks uz mež iemest kād graķ!» Davai, mēs pie kaptein prom. Sēž viss bare un dzer. Uzreiz — brauc Morozovs! Viņam bij vec mašīna, vis to sauc par des bod. Bij tāds kok moskvičs. Kāp āre un teic: «Ja man būt ar ko, es vis jūs nošaut!» Mēs — pa ko? Morozovs: «Kas tad maksās to prostoj (*dīkstāve*) kapteinim? Kuģis stāv, kaptein gaid, bet jūs te nāc dzert!» Kaptein bij tāds Līcis, viņš ceļas augšā un teic: «Es i kaptein, šodien es viņ komandē!» Morozovs mašīnā iekšā un prom. Ne vairs jašauj, nekā».

Otrs stāsts ir par Artūra mākslinieciskā talanta izpausmēm: «Es kādreiz kolhozā bij mākslinieciskais noformētājs. Es taisīju plakāts, visāds noformējums. Kolkā noformēj visur, kur vajadzēja. Reiz man bij jātais Leņin bild, jāliek augšā kaut kur sētā. Ausm Krautman teic — nu ko, jatais ir! Bet nevar likt laukā, kamēr Tals nav pārbaudījis, vai riktīgi atbilst. Es uztaisīju. Ausm aizved uz Talsiem, bet tur sak: «Ko jūs ved — tas jau māksliniek taisīts, tāds ju nav javed!» Rokraksts ar man bi tāds kā nevienam. Ja pagastam vajadzēja apbalvojums vai god rakst, tas man bi jatais».

• **Artūrs Pīrvics** 2007. gada Vasarsvētkos *Ušu Būdniekos*

Bēdīgi populāra persona Kolkā padomju laikos bija īgaunis Johans Sarapiks, kurš Kolkā ienāca 1935. gadā un sāka dzīvot *Tammaņos*. Par viņu arī netrūkst kolcenieku stāsti. **Helga Parbuss**: «Sarapiks bij īgauns. Viņ dzīvoj šite (*Tammaņos*). Netaisīj jūmt, lietūs lij virsū, tāpēc, ka viņ ies projām. Tamaņ Marij bij šausmīg miermīlīgs. Tāds sirsnīgs cilvēks. Nekad uz otr cilvēk neteic slikt vārd. Tas Sarapiks, dikti riebiģs, nāc no jūrs mājās, blāv uz viņ, bet viņ tik mierīg. Viņš bij tas, kas uztaisīj tai luterāņu baznīcā to noliktav. Mamm teic, tā nevajag darīt. Baznīc ir baznīc. Viņš apsmādēja baznīc, teic, kolhozam nav kur likt makulatūr. Taisīj noliktav, gribēja gāzt krust. Iepūs viņam...»

Grāmatu veidojot, tika aptaujāti ap 60 kolcenieku, un katram no viņiem ir savs stāsts. Tos visus varēs izlasīt grāmatā.

Baiba Šuvāne,
foto no autores albuma

Teātra sezonas noslēgumā

Mūsu amatierteātra *Vojmanšess!* panākumi triju novadu skatē.

Režisore Vaira Kamara:

— *Sibillas dienas* panākumus Talsos noteica lieliska dundadznieku sadarbība: autore iecere plus Kolkas ansamblis, plus tērpi, skatuves noformējums... Ja no šīs summas atņemtu vienu saskaitāmo, vairs nebūtu tas! Ne velti saņemām atzinību vairākās nominācijās. Sākumā gan šķita, ka Talsu tautas nama torņa zālē *Sibillu* parādīt nav iespējams. Kā plikās sienās uzburt dzejas izrādei vajadzīgo gaisotni? Bet Baiba Dūda ar palīgiem prata šo vietu pilnīgi pārvērst.

Skates dienā no paša rīta jutām, kā publika gaida mūsu izrādi, un tas mūs uzlādēja. Pirms izrādes ieraugot skatītāju pulku, sapratām, ka 19 vietu zāle ir par mazu. Apsolījām tajā pašā dienā nospēlēt otrreiz. Taču arī ar to nepietika! Pēc tam vienu dienu aizbraucām un nospēlējām vēl trīs izrādes.

Žūrija ieteica ar šo izrādi pabraukt pa vecām muižām un pilīm. Mēs vairāk vēlamies, lai skatītāji brauktu pie mums. Vasarā *Sibillu* varētu piedāvāt tūristiem. Nupat Pils dienā pēc publikas pieprasījuma nospēlējām papildizrādi. Taču tiešām ir vērts padomāt par Rundāles pili, piemēram, turp doties Rožu

svētku laikā.

Pavisam *Sibillu* esam nospēlējuši jau 17 reizes, un to redzējuši krievu pāri par 300 skatītāju. Mūsu autore Laila dzejoļi saka: gribas baltas laimes kaudzīt virs strīka. Tieši to no publikas esam saņēmuši, un to aktierim vajag visvairāk.

Vislielākais paldies neredzamajiem rūķiem skates laikā: tējas vārtājiem, trauku mazgātājiem — Baibai, Smaidai, Alandai, Rutai, Lailai! Ļoti daudz paveica Baiba, tērpi bija darināti pēc viņas skicēm. Savukārt Smaida bija galvenais visas rīkošanas balsts, ziņu devēja, viņa ir bijusi klāt izbraukumos visas 4 sezonas, kopš esam atjaunojuši teātri.

Prieks, ka noturam augstu līmeni. Rajona skatē pirms jau trešo gadu pēc kārtas esam pirmie. Žēl, ka šoreiz žūrijā nebija Valdis Lūriņš, kas ir redzējis gan mūsu *Skatītājus*, gan *Aijā*, žūžū.

No citām skatē redzētām izrādēm vislabāk patika Talsu tautas teātra izrāde, kas gan izpelnījās arī daudz aizrādījumu. Īpašu prieku sagādāja Pastendes teātra kolektīvs. Nepilnu gadu strādājot, Inga Kazaka radījusi labu, tīru izrādi. Kopumā bijušā Talsu rajona amatierteātru varēšana aug, lai gan līmeņi atšķiras. Viens secinājums: nevajag

mocīt aktierus ar garām, smagām izrādēm. Režisoram jāizvirza augsti mērķi, bet jāatceras — ko nevar celt, to nevar nest. Tāpat jādomā par skatuves estētiku.

Pērn vadīju režisoru kursus Talsos. Kopā ar Ingu Krišāni esam iecerējušas režisoriem dot iestudēt vienu īsu fragmentu, bez autora komentāriem, neraksturojot laikmetu, vietu. Tad kopīgi analizēsim, kā veidot skatuves vidi, kā režisoriem mācīties.

Pašai nākotnē gribas iestudēt kaut ko pavisam citā žanrā — tautas komēdiju. Ja tik pietiks vajadzīgo aktieru! Ceru turpināt arī kādu jau iesāktu darbu. Jāpiebilst, ka esmu uzrunājusi Kolkas teātra spēlētājus. Kolceniekiem nevajag baidīties, labprāt palīdzēšu, cik spēšu.

Rudīte Balķīte, aktrise:

— Iepriekš biju redzējusi Talsu tautas nama torņa zāli un nospriedusi, ka tur nav iespējams *Sibillu* parādīt. Citu meiteņu sajūtas bija līdzīgas. *Sibilla* vispār prasa noskaņoties: jāuzvelk tērps, kādu laiku jāpastaigā, jāiejūtas, un tikai tad var spēlēt. Pirms izrādes ieejot telpā, bijām patīkami pārsteigtas. Baiba ar palīgiem bija paveikusi fantastisku darbu. Uzreiz jutu, ka telpa pieņem, ka tur būs viegli. Ar lielu pacilātību nospēlējām arī neplānoto otro izrādi.

Pēc talsenieku pieprasījuma kādā pēcpusdienā aizbraucām nospēlēt vēl trīs izrādes. Trešajā izrādē jutām nogurumu. Toties publika mums atdeva atpakaļ enerģiju, burtiski uzlādēja. Pēc trešās izrādes sarunas izvērtās tik saistošas, ka negribējās nemaz braukt mājās.

Skatē jauko noskaņu mazliet sabojāja noslēgums. Vērtētāju attieksme apmēram tāda: ai, te lauki saņākuši, kaut kā jāpabeidz... Tāpēc pat iegūtās atzinības vairs tā neiepriecēja.

Baiba Dūda, scenogrāfe un kostīmu māksliniece:

— Ļoti priecājāties, uzzinot, ka talsenieki visu dienu esot gaidījuši mūsu izrādi. Tāda starprajonu reklāma! Veiksmīgi iekārtojām telpu, pils gaisotni sekmīgi pārnēsām uz torņa zāli.

Pēc izrādēm klausījāties žūrijas vērtējumu. Tā ir rīkotāju atbildība, ko uzaicināt žūrijā. Mans spriedums: teātri bija pārauguši vērtētājus. Domāju, ka visi izrāžu veidotāji grib uzklausīt kompetentu viedokli, bet dzirdēja ļoti sadzīvīgu kopsavilkumu. Un, kamēr to klāstīja, tikmēr katrs klātesošais dabūja Kagora viņu plastmasas glāzē... Kā rāceņu talkas beigās, nevis 3 novadu amatierteātru skates noslēgumā.

Režisori sagaida, ka vērtēs lietpratēji, kas paši darbojas kādu līmeni augstāk. Cilvēki, kas nopietni

strādājuši, grib piedzīvot izaugsmi. Bet tā nav iespējama, ja profesionāli nevērtē.

Mūsu iebildumus un priekšlikumus vajadzētu darīt zināmus Talsu novada domei, ar kuru mūsu novada dome ir noslēgusi līgumu, lai nākotnē panāktu uzlabojumus.

Vaira Kamara:

— Šogad pirmo reizi saviem aktieriem sarīkoju noslēguma pasākumu. Ikdienu ir ikdienu, mēģinājumu reizēm esmu neapmierināta, reizēm — aktieri. Tāpēc vēlējos pateikt siltu paldies cilvēkiem, kas atrod laiku ziedoties teātrim.

Ruta Bērziņa, aktrise:

— Mums, visai *Vojmanšess!* saimei, ļoti patika Vairas sarūpētie noslēguma svētki tepat pilī. Kad iegājām lielajā zālē, uz skatuves četri braši puīši turēja teātra mūzu Melpomeni, kas ar palmas zaru svētīja katru amatierteātra aktieri. Vaira pasniedza pateicības, uzsverot ikviena ieguldījumu. Vakara gaitā Jānis Klucis visus iesaistīja teātra sporta šovā. Improvizācijas teātris ir pazīstams jauniešiem, bet mums, pārējiem, to izjust uz savas ādas bija kas jauns. Jautri, bet reizē — nemaz ne tik viegli, jo ātri reaģēt ir jāmacās!

Bijām ieradusies gandrīz visi teātra dalībnieki. Cerams, ka aizsāksies jauna, jauka tradīcija.

Apkopoja Alnis Auziņš

Līvõ āiga • Līvu laiks

Tēriņš!

Šoreiz rakstīšu lībiski! Tā noticis, ka atkal ir jārunā, cik daudz visi dara, un par to var lasīt *Līvu laikā*. Beidzot nāk Līvu savienības lielā kopsapulce, būs jauns vadītājs, un man šķiet, ka pēc tam lībiešu dzīve būs citādāka.

Es dzirdu vēl daudz jautājumu: kas ir kas, vai jaunie ņems visu sev, vai var ticēt? Un tā tālāk. Tādēļ atkal lasiet Dāvja Stalta rakstu par mūsu darbiem. Nevajag domāt, ka kaut kur ir liels zelta pods. Ir tikai darbs, darbs un vēlreiz darbs.

Linda Zonne

Sīe kōrd ma kēratōb līvō kīelkōks! Nei sugīz, ku tegīz um rōkandōmōst īl tīe, ja kui pāgiņ amād tiebōd, ja īl sīe vōib luggō Līvō āigas. Perizōks tulāb Līvōd īt sūr kubbōtulmi, līb ūž jūdijī, ja minnōn nāgtōb, ku pierrō siedā līvōd jelāmi līb mōiti.

Ma kūlōb vēl pāgiņ kizzimiži īl sīe, mis um mis, vōi nūord vōtāb ammō ēptšōn, vōi vōib uskō ja nei, ja nei. Siepierāst tegīz um Dāv Stalt kēra īl mād tīe. Āb ūo vajāg mōtlō, ku kus kis um sūr poļā kūldaks. Um set tīe, tīe ja vēl kōrd tīe.

Linda Zonne

Līvu ziņas • Līvōd tieudōd

Līdz 6. VI skatāma bērnu grāmatu ilustrētājas Margaritas Stārstes darbu izstāde Latvijas Nacionālā mākslas muzeja Mazajā zālē. Kā lasāms portālā TVNET, tad cienījamā māksliniece sevi uzskata par Vidzemes lībiešu pēcteci.

No 2. V Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja lībiešu sēta *Dēliņi* uzņem apmeklētājus, kurus laipni sagaidīs sētas saimniece lībiete Zoja Sīle. Sēta atvērta piektdienās, sestdienās un svētdienās.

14. V 100 gadu jubileja lībiešu izcelsmes māksliniekam Andrejam Šulcam (1910–2006). Interviju ar A. Šulcu pēc viņa 95. jubilejas lasiet portālā *livones.lv*.

13. V Dundagas novada domes Kultūras komiteja pēc būtības atbalstīja Līvu fonda izstrādāto koncepciju Līvu saietam namam Kolkā.

14. V Līvu fonda valdes loceklis Jānis Mednis kopā ar Dundagas novada domes pārstāvjiem devās 3 dienu vizītē uz Ungāriju dibināt sakarus ar Vāles pilsētu, kuras pašvaldība izteikusi vēlmi veidot sa-

draudzību tieši ar kādu lībiešu pašvaldību Latvijā.

Ir iecere iesaistīt līvu tēmu **2014. gada** Rīgas Kultūras galvaspilsētas notikumos.

Notiek igauņu lībiešu mūzikas grupas *Tuļļi lum* (Karstais sniegs) desmitgades koncerti. Nākamais koncerts notiks Tartu 30. V seno dziesmu festivālā *Regiöö*.

Vīlandē (Igaunijā) **notika** plaši apmeklēts divu dienu intensīvs kurss lībiešu kultūrvēsturē, ko vadīja Julgī Stalte. Noslēguma koncertā norisa arī sarunas ar vīlandiešiem par lībiešu jautājumiem.

8. V Tartu (Igaunijā) Starptautiskā literatūras festivālā *Prima Vista* norisinājās latviešu dzejas vakars. Dzejniekus Juri Kronbergu, Guntaru Godiņu, Ingu Gaili un Liānu Langu muzikāli pavadīja lībieši Dāvis un Julgī Stalti. Dziedātas arī lībiešu dziesmas.

Maijā noslēdzas Līvu fonda rīkoto lībiešu valodas kursu sezona. Valodas kursi paredzēti arī nākamgad.

Apkopoja Linda Zonne

Stāsts par igauņi, kas meklēja lībiešu palīdzību Nīž īl ēstlīz, kis votšīzt līvlīzt āptīmīzt

Nobeigums

Tātad, stāsta varonis, igauņu jūrnieks, bija saņēmis laipnu palīdzību no Milleru ģimenes Mazirbē ar ēdienu un naktsmājām, un nākamajā dienā devās ceļā uz Rīgu, lai tur satiktu mani un dabūtu 10 latus ceļam uz Tallinu. Savukārt Milleri apmaksāja igauņim ceļa biļeti no Mazirbes uz Rīgu.

Plkst. 7.00 aukstā ziemas rītā sagaidīju igauņi. Pēc izskata trūcīgs cilvēks, taču neatstāja dzērāja, bezpajumtnieka iespaidu. Sasveicinājāmies, turpat autoostā es viņam izmaksāju brokastis. Igaunis stāstīja, ka Ventspils slimnīcā mēnesi nogulējis pēc smagas urīnpūšļa operācijas, ka viņam nav Igaunijā neviena radnieka un drauga kam piezvanīt. Esot tikai bijusi sieva, kas neko negribot dzirdēt. Par Ventspils slimnīcas pakalpojumiem viņš samaksājis visu uz kravas kuģa nopelnīto, kopā vairāk nekā tūkstoši latu.

Slimnīcā pārdzīvoto jūrnieks nenovēlot savam niknākajam ienaidniekam, jo tur brīžam pret viņu izturējušies kā pret lieku objektu, kas tikai sagādā neērtības. Mēneša laikā viņš zaudējis vairāk nekā 25 kilogramus, turklāt nav atlicis pat ne

santīma, lai nopirktu papildu ēdamo. Pēc igauņa stāstītā, arī Igaunijas vēstniecība Rīgā atteikusies viņam palīdzēt nokļūt atpakaļ tēvmē, pamatojot: ja jau viņš varējis atļauties samaksāt par operāciju, tad varot atļauties arī nopirkt biļeti atpakaļceļam uz Igauniju.

Stāsts nelikās ticams, taču, redzot cilvēka bīstamo pēcoperācijas stāvokli un zinot, ka āra temperatūra, kas ir krietni zem nulles, var būtiski ietekmēt viņa veselību, uzskatīju par pienākumu palīdzēt. Tā nu viņš, saņēmis no manis atbalstu, pateicās un sacīja, ka vienīgi mācītāji un lībieši tam līdzējuši, bet lai nu dieviņš apžēlojas par pārējiem, kas viņam nelaimē uzgriezuši muguru.

Vēlāk pie manis nonāca ziņa, ka viņš nebija vis aizbraucis uz Tallinu ar pirmo autobusu, bet vēl aizgājis līdz radio SWH ciemos pie Freža un Ufo, kā arī guvis visvisādu atbalstu, vēl esot Ventspilī. Lai labāk spētu izsekot savādajam stāstam un veidotu kopsavilkumu, lūdzu visus, kas jēlkādi nonākuši saskarsmē ar šo igauņi, kura vārdu diemžēl neatceros, rakstīt man uz e-pastu davis.stalts@inbox.lv.

Dāvis Stalts

Kur esam, Līvu savienībā vai Līvu fondā? Kus mēg ūomō, Līvōd īts, vōi Līvōd fonds?

Dažkārt man nākas dzirdēt lībiešus un viņu draugus jautājam, kur esam, kas notiek? Patiesi — ir tik daudz ko stāstīt! Cenšos to darīt, un arī citi, kas ir labāk informēti, cenšas, taču vienmēr paliek kas nesaprasts.

Līvu fonds, kura priekšgalā esam mēs — es, Dāvis Stalts, Linda Zonne un Jānis Mednis —, rosīgi sadarbojamies ar reģionu pārstāvjiem Dženetu Marinsku Kolkā, Edgaru Milleru Mazirbē un Māru Vīgerti Ventspilī. Tā cenšamies palīdzēt nepazaudēt mūsu kopību un virzīt uz priekšu paaudžu paaudzēs iesāktās lībiešu lietas. Strādājam plecu pie pleca ar Līvu savienības Ventspils, Staiceles, Kolkas gru-

pām un neatlaidīgi paužam savu labo gribu būt kopā arī grūtajos laikos. Saprotam, ka ir pienācis mūsu laiks. Tagad, kad viss nolaists, kad Līvu savienība iegūlusi parādos un nav neviena, kas vēl kaut kur spētu sajūst naudas vilinošo aromātu, tagad nu esam vajadzīgi mēs — jaunieši, kam dod iespēju krīzes laikā glābt, kas glābjams. Ziniet, to nemaz nav nav viegli apzināties.

Esam nodibinājuši Līvu fondu, lai strādātu kopā ar visiem rosīgajiem lībiešiem tālākas labvēlīgas nākotnes vārdā. Līvu savienībai nu grūti laiki, bet mēs kopā ar Līvu savienības grupām un to aktīvākajiem līderiem darām visu, lai ne-

kristu kaunā un izklūtu no tik piņķerīgā stāvokļa, kādā mūs visus iegrūduši mūsu VAROŅI — ilggadējā Līvu savienības divpersoniskā vadība.

Kas notiek pašreiz? Gatavojamies Līvu savienības kopsapulcei, kas izsludināta 2010. gada 20. jūnijā. Atrāk nu nekādi. Tieslietu ministrija devusi zaļo gaismu mūsu cīņā par Līvu savienības vārda saglabāšanu, taču ar to organizācijas tēlu un godu gan būs tā pašvākāk. Tuvāk par visu stāstīsim kopsapulcē un grupām izsūtītajās vēstulēs, kuras vajadzētu saņemt tuvākajā laikā.

Visu zināšanai varu pavēstīt, ka no Līvu savienības izstājies tās ilggadējais vadītājs Aldis Ermanbriks. Kāpēc? Droši vien jājautā būs viņam pašam. Vēsture rādis, kurš par ko atbildēs un kā priekšā. Katrā ziņā turpinām strādāt un aicinām visus, kam ir kādi jautājumi, rakstīt uz livufonds@inbox.lv. Atbildēsim. Iesaistīsim darbā. Kopā iesim tālāk. Laz lāk! Lai notiek!

Dāvis Stalts

Ciemojoties pie lībiešiem Kilās līvlīzt jūs

Klausoties savu vecvecāku stāstos par bērnības dienām Kolkā un Košragā, iztēlojoties tā laika cilvēku saskarsmi ciemos, zvejas rītus un vakarus jūrmalā, citas ikdienas situācijas, kuras maniem vecvecākiem bija bērnības sastāvdaļa, radās vēlme izzināt arī citu lībiešu dzīvesstāstus, kā arī izprast šo lībiešu etniskās piederības sajūtu mūsdienās. Tā nolēmu doties ciemos pie Kolkā un Ventpilī dzīvojošiem lībiešiem un ieklausīties viņu piedzīvojumos un atmiņās par lībiešu krastā pavadītām bērnu dienām.

Katrās mājās sagaidīja un uzņēma ļoti viesmīlīgi, un stāsti izvērtās ar dziļākām izjūtām, nekā biju gaidījis. Ciemojos pie Ernas Abajas, kura dzimusi un augusi Kolkā. Erna daudz zināja stāstīt par bērnības skolas gaitām Kolkas skolā. Ar prieku atcerējās lībiešu valodas stundas pie skolotāja Mārtiņa Lepstes, kurš par labām atzīmēm bērniem devis dāvanīņas, un ar pacilātību — iespēju pirmo reizi lībiešu svētkos dziedāt *Min izamō, min sindimō*. Ciemojoties dažus dzirdēju runājam dzimtajā lībiešu valodā, un viņos mājo spēcīga cerība, ka

valoda vēl ilgi dzīvos lībiešu pēcnācēju vidū.

Runājot laiks paskrēja ļoti ātri. Interesantie stāsti nevienam nebeidzās, un vēlme dalīties ar tiem — arī ne. Prieks ir apzināties, ka gandrīz visi sastaptie lībieši arī mūsdienās sevi izjūt kā lībiešus un uzskata par nozīmīgu saviem mazbērniem tālāk nodot lībiešu kultūras bagātību. Es novēlētu katram mazbērnam ieklausīties savu vecvecāku stāstos, turpinot spodrināt un glabāt kādu daļiņu no lībiešu kultūras bagātīgā raksta. Runājot par jauniešu vēmi izzināt lībiešu kultūru, lībiete Irma Cerbaha atbildēja, ka tai būtu jābūt — vismaz kā cieņas izrādīšanai pret saviem vecvecākiem.

Monta Kvjatkovska

Līvu fonds lielajā talkā! Līvō fond sūrs talks!

Aprīli un talku laiku Līvu fonds neaizmirsas arī šogad, patiesībā vairāk nekā jebkad, jo spējam vienoties vērienīgai talkai. Ideja dzima ļoti vienkārši. Mēs esam gan politiķi, gan investīciju piesaistītāji, gan tie, kas uzņēmusies rūpes par vecajiem lībiešiem, bet jāatzīst, ka dažreiz piemirstam apkopt savu līvu zemi.

Liels paldies Līvu fonda galvenajiem reģionālajiem aktīvistiem par atsaucību! Kopā izdevās sarīkot talkas četras vietās! Tās vadīja Dāvis Stalts Miķeļtorņa kapos un Lūžņā, Jānis Mednis — Sīkragā, Dženeta Marinska — Kolkā, Edgars Millers — Mazirbē.

Miķeļtorņī un Lūžņā uz talku palīgā steidza Līvu savienības Ventspils grupas vadītāja, tagad liela Līvu fonda atbalstītāja Ausma Ernestovska un līvu jaunieši Monta Kvjatkovska un Ģirts Bernšteins. Sakopām atjaunotās Līvu savienības pirmās vadītājas Ievas Neilandes kapu un apkārtni, kā arī Miķeļtorņa izcilo lībiešu pieminēkļa apkārtni. Lūžņas ciemā saposām Lizes Švanenbergas kapu kopiņu un tās apkārtni.

Dženeta Marinska pēc Līvu savienības Kolkas grupas valdes ierosmes, piedaloties tās valdes loceklei Ainai Bolšingai, kopā ar Kol-

kas lībiešiem Inesi un Maiju Dāvidsonēm, Matīsu Stīpnieku un Inesi Anševicu sakopa Kolkas kapos guldīto lībiešu kapu kopiņas. Dženeta spēj ļoti daudz uzņemties, lai Līvu fonda karogs turpmāk droši plīvotu Kolkā un vienotu paaudzes.

Edgars Millers, spītējot sāpošai mugurai, kopā ar Ūdru Jāni no Mazirbes un dažiem internātskolas audzēkņiem cītīgi kopa Lībiešu tautas namu un tā apkārtni. Tagad tautas nams saposts gaida vasaru un tālākās pavēles, kur un kā tam

būs attīstīties, lai lībieši un novada viesi tur vienmēr būtu mīļi un laipni gaidīti.

Visbeidzot, Jānis Mednis kopā ar Iesalnieku ģimeni no Dūmeles ciema, kā arī jaunajiem kolceniekiem pievienojās Saknes kundzei un palīdzēja uzskot Sīkraga kapus. Tā jau kļuvusi par tradīciju, un sīkradznieki labi zina, ka uz mums var droši paļauties.

Tā pa vidū valodām un nevalodām esam tomēr priecīgi, ka varam pulcēties arī šajos grūtajos laikos, lai sakoptu svētas un dārgas vietas mūsu mīļajā Lībiešu krastā. Tienū amādōn! Paldies visiem!

Dāvis Stalts

• Ausma Ernestovska, Dāvis Stalts un Monta Kvjatkovska talkā.
• Ausma Ernestovska, Dāvis Stalts ja Monta Kvjatkovska talks.

Visa dzīve man viens ceļojums

Šlīteres ceļotāju diena

12. VI gaidāma piedzīvojumiem pilna diena Slīteres nacionālajā parkā (SNP).

Šlīteri varēsiet apceļot gan vieni paši, gan profesionālu gidu un vietējo iedzīvotāju pavadībā, izvēloties: ar kājām, auto, riteņiem vai laivām. Līdztekus varēsiet izzināt lībiešu tradīcijas, kultūru, mūziku un virtuvi, kā arī sekot putnu un zvēru pēdām. Pasākums notiek EK LIFE programmas projektā «Vides politikas un pārvaldības priekšlikumu izstrāde, demonstrējot tūrisma attīstības ieguvumus vides, sociālajā un ekonomikas jomā Slīteres nacionālajā parkā — Natura 2000 teritorijā».

Lauku ceļotājs sadarbībā ar vietējiem iedzīvotājiem un valsts un pašvaldības institūcijām ir izstrādājis ieteikumus tūrisma attīstības un

dabas aizsardzības politikas dokumentiem, ko demonstrēs SNP, atklājot jaunus tūrisma maršrutus, izdodot Slīteres nacionālā parka tūrisma ceļvedi un uzstādot informatīvos brīvdabas standus. Lai iepazīstinātu ar iecerēm un jau paveikto, *Lauku ceļotājs* rīko šo dienu, kas ir pašu šlīternieku ierosināta un notiek ar Dundagas novada domes un SNP administrācijas atbalstu.

Rīkotāji aicina vietējās institūcijas, uzņēmējus, tirgotājus, amatniekus un mūziķus atbalstīt pasākumu. Tam ir nekomerciāla ievirze, tāpēc katra ieguldījums veicinās unikālās teritorijas — SNP un Dundagas novada — atpazīstamību un turpmāku attīstību. Ja vēlaties pie-

dalīties *Šlīteres ceļotāju dienā* vai to atbalstīt, lūdzam sazināties ar projekta vadītāju Aivu Jakovelu, t. 67467033, epasts aiva@celotajs.lv. Vairāk www.celotajs.lv.

Programma

Plkst. 10.00 interesentu pieteikšanās ekskursijām, aptaujas anketas un Šlīteres ceļveža saņemšana kempingā *Ūši* Kolkā. No plkst. 5.00 *Šlīteres ceļotāju dienas* ekspedīcijas — sk. tālāk. No plkst. 10.00 vietējo amatnieku un ražotāju tirgus *Ūšos*: adījumi, pinumi, rotas, gardumi un dzērieni. Plkst. 12.00 žurnālistu un aicināto viesu brauciens: *Ūši-Košrags-Mazirbe*—stendu vieta—skatu tornis—Šlīteres bāka, apmeklējot ceļotāju dažādos maršrutos (ap 70 km; 4 h ar autobusu). Plkst. 15.00 radošās darbnīcas kempingā *Ūši*: rotaļas bērniem, sacensības un konkursi. Plkst. 17.00 *Šlīteres ceļotāju dienas* noslēgums — uzrunas, koncerts, loterija, apbalvošana.

Līdztekus ceļošanai visi interesenti varēs apmeklēt dažādus atvērtos objektus bez maksas vai ar

atlaidēm, kā Lībiešu tautas namu, Mazirbes luterāņu baznīcu, Šlīteres bāku, Dundagas pili. Ja vēlaties pievienoties atvērto objektu sarakstam, lūdzu, ziņojiet mums. Pasākums plānots līdz plkst. 19.00.

Regulāri pieejami maršruti ceļošanai individuāli vai ar gidu

Plkst. 11.30, 13.00 un 15.00 *Kolkasrags aplis*, ar kājām 3 km, 1 h, vada Jānis Dambītis.

Plkst. 12.30 *Košrags-Pitragi* (gar *Jūras krastu*)—*Košrags* (cauri ciemiem), ar kājām 6 km, 4h, vada Inese Roze.

Plkst. 13.00 *Iepazīsti Mazirbi*, ar kājām 5–7 km, 4 h, vada Veronika Millere.

Plkst. 12.30 *Košrags-Mazirbe-Košrags* (turpcelā pa mežu, atpakaļ pa *P124 ceļu Ventspils-Kolka*), ar velosipēdiem 10 km, 3h, vada Alanda Pūliņa.

Plkst. 12.00 *Apkārt Kolkas bākai*, ar laivām 15 km, 5h, *Jūras laivas*.

Plkst. 5.00 un 13.00 *Zvēru vērošana* Mazirbes, Sīkraga un Šlīteres apkārtnē, dažī km, 3 h, vada Vilnis Skuja un Andris Ratkevičs.

Plkst. 12.00 *Putnu vērošana* Kolkasrags apkārtnē (Baltijas jūras un Rīgas jūras līča pusē), dažī km, 2–3 h, vada Helmutis Hofmanis.

Īpaši izstrādātas un šajā dienā piedāvātas ekspedīcijas

Plkst. 11.00 piedzīvojumu gājiens pa mazbānīša pēdām *Meklējot garāko koka dzelzceļa tiltu*, ar kājām 7 km, 4h, vada Andra Ratkeviča.

Plkst. 11.30 *Daba degumā* — mežs un purvs 20 gadus pēc degšanas (kukaiņu ekspedīcija), ar kājām 10 km, 5 h, vada Kristaps Vilks.

Plkst. 7.00 *Iepazīsim ziemeļu lietus mežu*, ar kājām 3 km, 4 h, vada El-mārs Pēterhofs.

Jūrā ar zvejnieku laivu.

Visi maršruti šajā dienā profesionālu gidu vadībā, saīsināti un bez maksas. *Lauku ceļotājs* izstrādājis arī citus maršrutos, kas nav šīs dienas programmā, bet ir ceļveidi www.celotajs.lv un braucami individuāli. Piemēram, veloceļotājiem *Šlīteres aplis* (50 km) un autoceļotājiem *Apkārt Šlīterei* (ap 90 km).

Lauku ceļotājs

Lieliski panākumi

Dundagas Mākslas un mūzikas skolas audzēkņi sekmīgi piedalījušies starptautiskā konkursā. Stāsta skolotāja Sandra Dadze.

Sadarbībā ar Kultūras ministriju norisinājās Starptautiskais konkurss *Dažādā pasaule*. Šī gada tēma — *Ziedu burvība*. Piedalījās dalībnieki no ASV, Honkongas, Filipīnām, Malai-zijas, Somijas, Bangladešas, Krievijas, Igaunijas, Lietuvas un Latvijas. Mūsu valsti pārstāvēja 80 dažādu skolu audzēkņi — lielākā daļa dalībnieku no mākslas skolām, kā arī profesionālo skolu, mākslas vidusskolu, mākslas studiju un vispārizglītojošo skolu audzēkņi.

Atsaucāmie arī mēs. Kopā ar skolotāju Daci Čoderu rosinājām skolēnus radoši izpausties. Zīmēt un gleznot ziedus vienmēr ir saistoši, un bērniem tas izdodas īpaši krāsaini, viņi to parasti dara labprāt un ar lielu aizrautību. Pavisam aizsūtījām 15 lielformāta darbus. Kā izrādījās — ar panākumiem.

Mūsu jaunākā skolas audzēkne **Nora Goldberga**, kurai ir tikai 5 gadi, par darbu *Mana ģimene puķu dārzā*

Uzklausīja Alnis Auziņš

savā vecuma grupā ieguva pirmo vietu. Atzinību par atraktīvu ideju izpelnījās deviņgadīgais **Niklāvs Aksels Balmanis** par darbu *Omes lielais dārzs*. Lieliski panākumi! Vai nav tiesa — mūsu skolā mācās ļoti talantīgi audzēkņi?

Dundžiņi Dejošanasprasmē

Jau trešo gadu Dundagas Mākslas un mūzikas skolas deju klases audzēknes skolotājas Daces Treinovskas vadībā pavasarī piedalās Rīgas Horeogrāfijas vidusskolas (RHV) festivālā *Dejotprasme*. Lūdzu Daci pastāstīt vairāk.

Latvijas mūzikas un mākslas skolu profesionālās ievirzes izglītības programmas *Dejas pamati* festivāls *Dejotprasme* šogad svinēja desmito jubileju. Tie ir reizē svētki un pieredzes apmaiņa gan skolotājiem, gan bērniem. Īpašs pārdzīvojums ir dejotājiem, kas piedalās pirmoreiz: milzīgie prožektoru, baletskolas lielā skatuve, kas nav salīdzināma ar mūsu mazo un šauru, slīpā grīda, kas ļauj skatītājiem redzēt arī pēdējās rindas dejotājus. Dejojot tu gravitācijas ietekmē ripo lejā, tomēr tev tava līnija jānotur! Tie, kas mācās pirmajā deju klasē, sākumā drusku apjukā, bet tika mulsumam pāri.

Varējām salīdzināt un novērtēt profesionālās skatuves priekšrocības. Baletskolā ir pamatīgs grīdas segums, pie mums viegli var gūt traumas. Es 20 gadus cīnos, lai skatuves grīdu nekrāsotu! Tas ir tāds pats drauds kā pianistam, kam uz pirkstiem kuru katru brīdi var uzkrīst klavieru vāks.

No mūsu 14 meitenēm aizbrau-

ca divpadsmit. Mūsu mazās un lielās dejotājas kopā nodejoja RHV skolotājas Evijas Urbanovičas iestudēto *Tarantellu*, lielās dejotājas — Gunas Ezermalas *Leijerkasti*. Vēl nodejotām latviešu deju *Polka* un *Raganiņas*.

Šajos svētkos atzīmes neliek, bet kopīgi apspriež labo un mazāk veiksmīgo. Šoreiz vērtēja RHV pasniedzējs Aleksandrs Kolbins. Mūs uzslavēja par tautas dejas kopšanu. Jāuzsver, ka līdz šim dejas klases bija 7 Latvijas mākslas un mūzikas skolās. Tagad palikušas tikai četras: pie mums, Zilupē, Indrā un Krimuldā, bet visi, kas noturējušies, strādā nopietni.

Ļoti vērtīgi bija noskatīties atklāto stundu klasikā — ko topošās balerīnas dara ikdienā. Interesanti, ka redzējām pirmās klases audzēknes, kas tikai gadu mācījušās. Mūsu meitenes varēja pazīt raksturīgās kustības. Apmeklējām arī vēsturiskās dejas stundu.

Līdzekļu trūkuma dēļ šoreiz izpalika seminārs skolotājiem un arī

ieplānotā kopīgā izrādē, kurā katras skolas audzēknes nodejotu vienu baleta daļu. Iecere palika nākamajam gadam.

Paldies visiem atsaucīgajiem vecākiem, īpaši Kaivai, kas uzšūva skaistus tērpus *Tarantellai*. Mammās no koncerta gan neko neredzēja, jo tikai pārģērba meitas un kārtoja frizūras. Paldies skolai, kas atlauda bērnus, un paldies par autobusu mūsu skolas direktorei Lindai Vīksnai, kas vienmēr atbalsta mūsu dejotājas!

Deju klasē ir piecu gadu programma, un pārsvarā nāk sākumskolas meitenes. Bijuši jau trīs izlaidumi, un pirmā izlaiduma audzēkne Daina Miķelsone tagad pati skolo dejotājas. Pati strādāju ar prieku. Meitenes arī. Protams, visām gribas uzvilkt puantes un skaistās *pančkas* (balerīnu kleitas), taču, lai līdz tam tiktu, ikdienā ir smags darbs. Meitenes pačīkst, kas gan gadās ļoti reti, un strādā tālāk. Kādai arī apnīk, toties citas pienāk klāt. Šajā mācību gadā no jauna sāka deju septiņas meitenes. Jāuzteic Felicita, kas pirmajā gadā jau panākusi 3. klases dejotājas.

Nākamajā gaidā atkal jaunas dejotājas! Vasarā audzēknēm novēlu kārtīgi atpūsties, jo tagad visas esam pamatīgi nogurušas!

Uzklausīja Alnis Auziņš

Vizīte Vālas pašvaldībā Ungārijā

Aprīlī Latvijas vēstniecībā Ungārijā aicināja novada domi sadarboties ar Vālas (Vál) pašvaldību.

14.–17. V mūsu delegācija, novada domes priekšsēdētāja vietnieks Guntis Pīrvits, Līvu fonda valdes loceklis Jānis Mednis un šo rindiņu autore, viesojās Ungārijā. Ungāri pārsteidza ar viesmīlību un sirsnību. Viens no galvenajiem brauciena mērķiem bija lībiskā tēma, un Jānis Mednis to nenogurstoši daudzinaja. Noskaidrojām, ka ungāru mērķis ir iepazīt līdz šim nezināmu tautu un tās kultūru.

Divās dienās mūs iepazīstināja ar svētku tradīcijām, tautā iemīļotām sadzīves dziesmām, izrunas īpatnībām. Apmeklējām Bēthovena muzeju, bērnu dārza muzeju, otru lielāko baznīcu Eiropā, ugunsdzēsēju depo, kas apkalpo sešus reģionus, lielu un greznu mednieku namu.

Sadancis

22. V Dundagas parka estrādē savdabīgos Mazajos deju svētkos piedalījās vairāk nekā 200 mazu un lielu dejotāju no Dundagas, Lapmežciema, Lībagiem, Pastendes, Rīgas, Talsiem un Valdgales.

Dundadznieki teju divas stundas varēja vērot gan daļu no Skolēnu dziesmu un deju svētku programmas, gan pieaugušo dancotāju priekšnesumus. Man kā cilvēkam pilnīgi no malas īpaši saistoši bija vērot vienu un to pašu deju divu un pat trīs kolektīvu priekšnesumā, skatīt kopīgo un pamanīt atšķirīgās nianses. Publikas mazākajai daļai īpaši pie sirds gāja deja *Brālis* ar labi dzirdamo krākšanu, man vislabāk patika Rīgas otrās ģimnāzijas un deju kolektīva *Rūdis* kopīgi nodejotais *Govju kazaks*.

Visu norisi apla kompozīcijā ietvēra brašais Kolkas pūtēju orķestris Viestura Rēriha vadībā. Nu jau pilntiesīgi varam teikt — mūsējie.

Alnis Auziņš

LSEZ SIA *Laskana*
pērk cirsmas un mežus īpašumā,
kā arī papīrmalku un malku.
Tel. 29650005.

Pērk izstrādātus un augošus mežus.
Labā, tūlītēja samaksa.
Tāl. 28368838.

Dundagā veikalā *Strautiņi* Saules ielā 9
pārdošanā
apbedīšanas piederumi un zārki,
tāl. 63232318, mob. tāl. 26310110.

Alma Agriņa (1923)
Ilga Zembaha (1937)
Endijs Dālderis (1983)
Severins Jaunvalks (1964)
Oskars Leijs (1964)

«Dundadznieks» Nr. 5 (98)
2010. gada maijs.

Dundagas novada domes izdevums, iznāk reizi mēnesī, reģistrācijas Nr. 000702696, pasūtīšanas indekss pastā 3085.

Redakcijas adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 63237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Gunta Abaja, Baiba Dūda, Velta Metene, Aivars Miška, Al-dis Pinkens, Smaida Šnikvalde, Aiga Štrausa.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos snieguši amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervējamais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā.
Metiens: 500 eks.
Internetā: www.dundaga.lv/avize